

СЪДЪРЖАНИЕ

НЕКОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПЕЧАЛБИТЕ И ЗАГУБИТЕ И ДРУГИЯ ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
НЕКОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
НЕКОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	4
НЕКОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	5

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ НЕКОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО	6
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО	8
3. ПРИХОДИ	40
4. ДРУГИ ДОХОДИ /(ЗАГУБИ) ОТ ДЕЙНОСТТА	41
5. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	42
6. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА	43
7. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	43
8. НАЧИСЛЕНА/ВЪЗСТАНОВЕНА ОБЕЗЦЕНКА НА ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ И ЗАЕМИ	44
9. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ	44
10. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ	44
11. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ, АСОЦИИРАНИ И СЪВМЕСТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	45
12. АКТИВИ С ПРАВО НА ПОЛЗВАНЕ	48
13. ФИНАНСОВИ АКТИВИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ В ПЕЧАЛБАТА ИЛИ ЗАГУБАТА (КАПИТАЛОВИ ИНСТРУМЕНТИ)	49
13.1. НЕКОТИРАНИ КАПИТАЛОВИ ИНВЕСТИЦИИ	49
13.2. КОТИРАНИ КАПИТАЛОВИ ИНВЕСТИЦИИ	50
14. НЕТЕКУЩИ ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	50
15. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ ВЗЕМАНИЯ	52
16. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ	53
17. РЕПУТАЦИЯ	55
18. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ	55
19. НЕТЕКУЩИ НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	56
20. АКТИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ	57
21. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	58
22. ДРУГИ ТЕКУЩИ ВЗЕМАНИЯ	62
23. ФИНАНСОВИ АКТИВИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ В ПЕЧАЛБАТА ИЛИ ЗАГУБАТА (ДЪЛГОВИ ИНСТРУМЕНТИ)	64
24. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	64
25. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	65
26. НЕТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ЛИЦА	66
27. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	69
28. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	70
29. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	71
30. ПРОВИЗИИ	72
31. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ	72
32. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	73
33. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	78
34. ЗАСТРАХОВАНО ИМУЩЕСТВО	86
35. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД	86

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

Доверие - Обединен холдинг АД е регистрирано в Софийски градски съд по фирмено дело № 13056 от 1996 г. и е със седалище и адрес на управление и адрес за кореспонденция 1756 София, ул. "Лъчезар Станчев" №5, сграда "А", ет.7.

Доверие - Обединен холдинг АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа.

1.1. Собственост и управление

Към 30.09.2019г. разпределението на акционерния капитал на дружеството е както следва:

Акционерен капитал	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
	BGN '000	BGN '000	BGN '000
(BGN'000)	18,736	18,736	18,736
Брой акции			
(номинал 1.00 лев)	18,736,099	18,736,099	18,736,099
Общ брой на регистрираните акционери	147,017	147,323	147,303
в т.ч. юридически лица	48	55	53
физически лица	146,969	147,268	147,250
Брой акции, притежавани от юридически лица	10,593,308	10,784,425	10,853,291
% на участие на юридически лица	56,54%	57,56%	57,93%
Брой акции, притежавани от физическите лица*	8,142,791	7,951,674	7,882,808
% на участие на физически лица	43,46%	42,44%	42,07%

*В брой акции, притежавани от физически лица, са включени 240 броя акции с неуточнена собственост от 1996г., които Централният депозитар АД води по емисионна сметка на Доверие - Обединен холдинг АД.

Акционери, притежаващи акции над 5%	Брой акции	% от капитала
Софарма АД	6,171,176	32,94
Телекомплект АД	1,671,294	8,92

Акции от - до	Брой акционери	% от всички акционери	Брой притежавани	% от всички акции
---------------	----------------	-----------------------	------------------	-------------------

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

			акции	
1 - 100	145,077	98.6804	6,508,334	34.74
101 - 1000	1,776	1.2080	339,529	1.81
1001 - 10000	125	0.0850	421,210	2.25
10001 - 100000	30	0.0204	827,502	4.42
100001 - 500000	5	0.0034	1,285,378	6.86
500001 - 1000000	2	0.0014	1,511,676	8.07
1000001 - 5000000	1	0.0007	1,671,294	8.92
Over 5000000	1	0.0007	6,171,176	32.94
Total	147,017	100.0000	18,736,099	100.00

Дружеството е с двустепенна система на управление.

Надзорен съвет

Членове на Надзорния съвет към 30.09.2019г. са:

Радосвет Крумов Радев - председател на НС

Иван Огнянов Донев - член

Венцислав Симеонов Стоев - член

Управителен съвет

Членове на Управителния съвет към 30.09.2019г. са:

Александър Георгиев Христов - изпълнителен директор

Анна Иванова Павлова - председател на УС

Мина Николова - Ангелова - член

Дружеството се представлява от Александър Георгиев Христов.

Одитният комитет подпомага работата на Съвета на директорите, има роля на лица, натоварени с общо управление, които извършват мониторинг и надзор над вътрешната контролна система, управлението на риска и системата на финансово отчитане на дружеството.

Одитният комитет има следния състав:

Иван Димов - председател (независим член)

Елена Големанова - член (независим член)

Анна Павлова - член

Към 30.09.2019г. списъчният брой на персонала в дружеството е 35 (31.12.2018 г. е 32).

1.2. Предмет на дейност

Предметът на дейност на Доверие-Обединен Холдинг АД е придобиване, управление, оценка и продажба на дялове и/или акционерни участия в български и чуждестранни дружества – юридически лица, участия под каквато и да е форма в други местни и/или чуждестранни търговски дружества, и/или в тяхното управление; придобиване, управление и продажба на облигации; придобиване, оценка и продажба на патенти, отстъпване на лицензии за използване

на патенти на дружества, в които холдинговото дружество участва; извършване на всякаква друга търговска дейност, за която няма забрана със закон.

1.3. Структура на дружеството

Доверие - Обединен холдинг АД е холдингово акционерно дружество. Участията в дъщерни дружества са представени в Приложения № 11 и 31.

Дружеството няма регистрирани клонове и/или представителства в страната или чужбина.

1.4. Основни показатели на стопанската среда

Показател	2019	2018	2017
БВП в млн. лева*	53,763	107,027	98,631
Реален растеж на БВП	3.5%	3.2%	3.5%
Инфлация в края на годината	3.2%	2.8%	3.0%
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.74058	1.65727	1.73544
Валутен курс на щатския долар в края на периода	1.79615	1.70815	1.63081
Основен лихвен процент в края на периода	0.00%	0.00%	0.00%
Безработица (в края на периода)	4.2%	4.7%	5.8%

- НСИ – последни публикации 04 октомври 2019; БНБ – 30 септември 2019
- * БВП – публикуваните данни са за I-во и предварителни данни за II-ро тримесечие на 2019 година.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1. База за съставяне на финансовия отчет

Неконсолидираният финансовият отчет на дружеството е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2019 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз.

МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти” (МСС).

Нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, които са влезли в сила от 1 януари 2019г.

За текущата финансова година дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата дейност.

От приемането на тези стандарти и тълкувания, приложими за годишни отчетни периоди, започващи най-рано на 1 януари 2019 г., са настъпили промени в счетоводната политика на Дружеството на правилата и критериите за отчитане на следните отчетни обекти, също така и на представянето и оповестяванията на финансова информация за тях: въвеждането на еднотипен модел на счетоводно третиране на лизингите при лизингополучателите за всички лизингови договори с продължителност от повече от 12 месеца, като ще се признава актив „право на ползване”, който ще се амортизира за периода на договора, и респективно, ще се отчита задължението по тези договори.

Дружеството прилага следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които са задължителни за прилагане за периода, започващ на 1 януари 2019г.:

МСФО 16 „Лизинг” – приет от ЕС на 31 октомври 2017 г. (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г.);

Този стандарт е с изцяло променена концепция и въвежда значителни промени в отчитането на лизинги особено от страна на лизингополучателите. Въвежда нови принципи за признаване, измерване и представяне на лизинги с цел по-достоверно представяне на тези сделки. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт МСС 17 „Лизинг“, КРМСФО 4 „Определяне дали дадено споразумение съдържа лизинг“, ПКР-15 „Оперативен лизинг – стимули“ и ПКР-27 „Оценяване на съдържанието на операции, включващи правната форма на лизинг“. Водещият принцип на новия стандарт е въвеждането на еднотипен модел на счетоводно третиране на лизингите при лизингополучателите за всички лизингови договори с продължителност повече от 12 месеца, като ще се признава актив „право на ползване”, който ще се амортизира за периода на договора, и респективно, ще се отчита задължението по тези договори. Съгласно МСФО 16 за договор, който е или съдържа лизинг, се счита договор, който предоставя правото за контрол върху ползването на актива за определен период от време срещу

възнаграждение. МСС е включил право на избор за някои краткосрочни лизинги и лизинги на малоценни активи, като това изключение може да бъде приложено само от лизингополучателите.

В допълнение, МСФО 16 изисква от лизингополучателите и лизингодателите да правят по-подробни оповестявания спрямо тези по МСС 17.

МСФО 16 се прилага от дружеството като прилага модифициран ретроспективен подход и кумулативният ефект от прилагането се признава на датата на първоначалното прилагане в началното салдо на капитала и не се преизчислява сравнителна информация. Дружеството е избрало да приложи стандарта към договори, които преди това са били идентифицирани като лизинг при прилагане на МСС 17 и КРМСФО 4. Следователно Дружеството не прилага стандарта към договори, които преди не бяха идентифицирани като съдържащи лизинг при прилагане на МСС 17 и КРМСФО 4.

Дружеството е избрало да използва изключенията, предложени от стандарта, за лизингови договори, за които срокът на лизинга приключва в рамките на 12 месеца и договори за лизинг, за които базовият актив е с ниска стойност.

Изменение в МСФО 9 „Финансови инструменти” - Предплащания с негативна компенсация – (приет от ЕС на 22 март 2018 г., в сила за годишни периоди от 1 януари 2019 г.);

Променят се съществуващите изисквания на МСФО 9 по отношение на права за прекратяване, за да се позволи оценяване по амортизирана стойност (или, в зависимост от бизнес модела, по справедлива стойност през ДВД), дори в случай на плащане на негативна компенсация.

КРМСФО 23 „Несигурност, свързана с данъчни третираня на данъци върху дохода“ – (приет от ЕС на 23 октомври 2018 г., в сила за годишни периоди от 1 януари 2019 г.);

Дават се насоки за прилагане на изискванията за признаване и оценяване на МСС 12 „Данъци върху дохода“, когато съществува несигурност, свързана с данъчни третираня на данъци върху дохода (т.е. несигурност дали избраното от предприятието данъчно третиране ще бъде прието от данъчните власти съгласно данъчното законодателство). Когато съществува несигурност, предприятието признава и оценява текущи или отсрочени данъчни пасиви или активи съгласно МСС 12 като определя облагаеми печалби, данъчни загуби, данъчни основи и ставки;

Изменения на различни стандарти „Подобрения в МСФО (цикъл 2015-2017)“ – (в сила за годишни периоди от 01 януари 2019 г., не е приет от ЕК);

Изменения в МСС 19 „Доходи на наети лица” – Изменение, съкращаване или уреждане на плана – (в сила за годишни периоди от 1 януари 2019 г. не е приет от ЕК);

Изменението изисква от предприятията да използват актуализирани актюерски предположения за определяне на разходите за текущ стаж и нетната лихва за оставащия период от годишния отчетен период след извършването на промяна в плана, съкращение или уреждане.

Стандарти и разяснения, издадени от СМСС, които все още не са влезнали в сила

Към датата на съставяне на този финансов отчет следните стандарти и изменения към съществуващи стандарти и разяснения са издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (СМСС), но не са все още в сила за годишни периоди, започващи на 1 януари 2019 г., които не са били приети за по-ранно приложение от Дружеството.

От тях ръководството на Дружеството е преценило, че следните биха имали потенциален ефект в бъдеще за промени в счетоводната политика и класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети за следващи периоди, като по-долу е оповестено как може да се очаква да бъдат повлияни оповестяванията, финансовото състояние и резултатите от дейността, когато Дружеството приеме тези стандарти за първи път.

Промени в Концептуалната рамка за финансово отчитане – (в сила за годишни периоди от 1 януари 2020 г.);

МСФО 17 „Застрахователни договори“ – (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021 г. не е приет от ЕК);

През май 2017 г. СМСС публикува МСФО 17 Застрахователни договори (МСФО 17), изчерпателен нов счетоводен стандарт за застрахователни договори, обхващащ признаването и оценяването, представянето и оповестяването. След влизането му в сила, МСФО 17 ще замени МСФО 4 Застрахователни договори (МСФО 4), който беше публикуван през 2005 г. МСФО 17 се прилага към всички видове застрахователни договори (т.е. животозастраховане, общо застраховане, пряко застраховане и презастраховане), независимо от вида на предприятията, които ги издават, както и по отношение на определени гаранции и финансови инструменти с допълнителен, негарантиран доход (участие по преценка). Ще се прилагат малко на брой изключения от обхвата. Общата цел на МСФО 17 е да осигури счетоводен модел на застрахователните договори, който е по-полезен и последователен за застрахователите.

Изменение в МСС 28 „Инвестиции в асоциирани предприятия и в съвместно контролирани предприятия“ – (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021 г. не е приет от ЕК);

Уточнява се, че предприятие прилага МСФО 9 при отчитане на дългосрочна инвестиция в асоциирано или в съвместно контролирано предприятие, която е част от нетната инвестиция в

това асоциирано или съвместно контролирано предприятие и към която, обаче, не се прилага метода на собствения капитал.

Изменения в МСФО 3 “Бизнес комбинации” – (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г. не е приет от ЕК);

Изменения на МСС 1 „Представяне на финансови отчети“ и МСС 8 „Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки“ - (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г. не е приет от ЕК);

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към края на отчетния период. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към края на отчетния период, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях. Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност на изчисления, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени в Приложение № 2.25.

2.1.1. Действащо предприятие

Неконсолидираният финансов отчет е изготвен на принципа “действащо предприятие”, на база текущо начисляване при спазване възприетите методи на счетоводно отчитане, непроменени през целия отчетен период. Към края на отчетния период няма решение за реструктуриране на дружеството.

2.2. Консолидиран финансов отчет

Дружеството е започнало процеса на изготвяне на своя консолидиран финансов отчет за периода, приключващ на 30.09.2019г. в съответствие с МСФО в сила за 2019 г., в който отчет ще е включен и настоящият индивидуален финансов отчет. Съгласно планираните дати ръководството очаква предварителният консолидираният финансов отчет за периода, приключващ на 30.09.2019г. да бъде одобрен за издаване не по-късно 30.11.2019г. от Управителния съвет на дружеството, след която дата отчетът ще бъде на разположение на трети лица.

2.3. Сравнителни данни

Дружеството представя сравнителна информация в този финансов отчет за края на текущия период, предходния съпоставим и края на предходната финансова година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират, за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

МСФО 16 се прилага от дружеството като прилага модифициран ретроспективен подход и кумулативният ефект от прилагането се признава на датата на първоначалното прилагане в началното салдо на капитала и не се преизчислява сравнителна информация.

2.4. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната и отчетна валута на представяне на финансовия отчет на дружеството е българският лев. От 01.07.1997 г. левът е фиксиран в съответствие със Закона за БНБ към германската марка в съотношение BGN 1:DEM 1, а с въвеждането на еврото като официална валута на Европейския съюз - с еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 30.09.2019г. те се оценяват в български лева като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на търговски сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от тези, по които първоначално са били признати, се включват в отчета за всеобхватния доход в момента на възникването им, като се третираат като “финансови приходи/разходи”.

2.5. Приходи

А Приходи по договори с клиенти.

Общи положения

Приходите от договори с клиенти се признават, когато контролът върху стоките или услугите се прехвърля на клиента в размер, който отразява възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право в замяна на тези стоки или услуги.

Като цяло Дружеството е достигнало до заключение, че то е принципал в договореностите си за приходи, тъй като обикновено Дружеството контролира стоките или услугите преди да ги прехвърли към клиента.

Дружеството признава приходи, когато (или като) удовлетвори задължението за изпълнение, съгласно условията на договора, като прехвърли обещаната стока или услуга на клиента. Даден актив (стока или услуга) е прехвърлен, когато (или като) клиентът получи контрол върху този актив.

Договорите с клиенти обичайно включват едно единствено задължение за изпълнение.

Оповестявания за съществените счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения, свързани с приходите от договори с клиенти, са предоставени в приложение 2.25.

Оценяване

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на който Дружеството очаква да има право в замяна на прехвърлянето на клиента на обещаните стоки или услуги, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни (например данък върху добавената стойност). Обещаното в договора с клиента възнаграждение може да включва фиксирани суми, променливи суми, или и двете.

Когато (или като) бъде удовлетворено задължение за изпълнение, Дружеството признава като приход стойността на цената на сделката (което изключва приблизителни оценки на променливото възнаграждение, съдържащо ограничения), която е отнесена към това задължение за изпълнение.

Дружеството разглежда дали в договора съществуват други обещания, които са отделни задължения за изпълнение, за които трябва да бъде разпределена част от цената на сделката.

При определяне на цената на сделката се взема предвид влиянието на променливо възнаграждение, наличието на значителни компоненти на финансирането, непаричното възнаграждение и възнаграждението, дължими на клиента (ако има такива).

Подход за признаване на основни видове приходи по договори с клиенти

Приходи от услуги

Приходите от предоставяне на услуги се признават в счетоводния период, през който са предоставени услугите. Дружеството прехвърля контрола върху услугите с течение на времето и следователно удовлетворява задължението за изпълнение и признава приходи с течение на времето. Ако към края на отчетния период услугата по договора не е изцяло извършена приходите се признават въз основа на действителната услуга, предоставена до края на отчетния

период, като пропорционална част от общите услуги, които трябва да бъдат предоставени, тъй като клиентът получава и потребява ползите едновременно. Клиентът заплаща предоставените услуги въз основа на клаузите, заложи в конкретния договор, обичайният срок за плащане на възнаграждението е до 30 дни след предоставяне на услугите. В случаи, че предоставените от Дружеството услуги, надвишават плащането, се признава актив по договора. Ако плащанията надвишават предоставените услуги, се признава пасив по договор.

Приходи от продажби на краткотрайни активи

Приходите от продажби на краткотрайни активи и материали се признават в момента, в който е прехвърлен контрола върху продаваните активи. Доставка възниква, когато активите са били изпратени на клиента, рисковете от потенциални загуби са прехвърлени на купувача и или той е приел активите в съответствие с договора за продажба. Обичайният срок за плащане е до 30 след доставката.

Салда по договори с клиенти

Търговски вземания

Вземането представлява правото на Дружеството да получи възнаграждение в определен размер, което е безусловно (т.е., преди плащането на възнаграждението да стане дължимо е необходимо единствено да изтече определен период от време). Моля, вижте счетоводните политики за финансовите активи, изложени в Приложение 2.24.1 Финансови активи.

Активи по договори

Активът по договор е правото на дружеството да получи възнаграждение в замяна на стоките или услугите, които е прехвърлило на клиента, но което не е безусловно (начисление за вземане). Ако чрез прехвърляне на стоките и/или предоставянето на услугите дружеството изпълни задължението си преди клиента да заплати съответното възнаграждение и/или преди плащането да стане дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение (което е под условие). Признатите активи по договор се рекласифицират като търговско вземане, когато правото на възнаграждение стане безусловно.

Пасиви по договори

Като пасив по договор дружеството представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнило задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение.

Активите и пасивите по договор се представят към другите вземания и задължения в отчета за финансовото състояние. Те се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи. Активите и пасивите, произтичащи от един договор се представят нетно в отчета за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора.

След първоначалното признаване, търговските вземания и активите по договора се подлагат на преглед за обезценка в съответствие с правилата на МСФО 9 *Финансови инструменти*.

Б. Други приходи

Приходи от дивиденди се признават, когато се установи правото на тяхното получаване.

Приходите от лихви от използването от други лица на лихвоносни активи на Дружеството се признават по метода на ефективната лихва върху брутната балансова стойност на финансовите активи, с изключение на финансовите активи, които са кредитно обезценени (Фаза 3), за които приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху тяхната амортизирана стойност (брутната балансова стойност, коригирана с провизията за очаквани кредитни загуби).

Ефективният лихвен процент е лихвата, която точно дисконтира очакваните бъдещи парични плащания или постъпления за периода на очаквания живот на финансовия инструмент или, когато е подходящо за по-къс период, до балансовата стойност на финансовия актив или на финансовия пасив. Изчисляването включва всички такси и други възнаграждения, платени или получени от контрагентите, които са неразделна част от ефективния лихвен процент, разходите по сделката и всички други премии и отбиви.

Приходите от такси по обслужване на предоставени кредити се признават на приход с предоставянето на услугите.

Приходите от наеми /оперативен лизинг/ се признават на времева база за срока на договора в съответствие с МСС 17 „Лизинг“

2.6. Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост.

Финансовите разходи се състоят от лихвени разходи по заеми и финансов лизинг, такси по облигационни заеми, банкови такси и други преки разходи по кредити и банкови гаранции.

Разходите за бъдещи периоди (предплатени разходи) се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

2.7. Инвестиции в дъщерни предприятия

Дружеството класифицира като инвестиции в дъщерни предприятия притежаваните от него акции и дялове в други дружества, над които упражнява контрол. Приема се, че е налице контрол, когато дружеството:

- притежава пряко или косвено чрез дъщерни предприятия, повече от половината от правата на глас в дадено предприятие;
- притежава половината или по-малко от половината права на глас в предприятие и :
  - притежава власт над повече от половината права на глас по силата на споразумение с други инвеститори;
  - притежава властта да управлява финансовата и оперативната политика на предприятието по силата на устав или споразумение;
  - притежава властта да назначава или освобождава мнозинството от членовете на Съвета на директорите или еквивалентен ръководен орган и контролът над предприятието е чрез този съвет или орган; или
  - притежава властта да подава мнозинството от гласовете на заседания на Съвета на директорите или еквивалентен ръководен орган и контролът над предприятието е чрез този съвет или орган.

Дългосрочните инвестиции, представляващи акции и дялове в дъщерни дружества се представят във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена със загубите от обезценки. Акциите на повечето дъщерни дружества не се търгуват на фондови борси или продажбите са силно ограничени, което обстоятелство създава практически затруднения за прилагането на алтернативни оценъчни методи за надеждно определяне на справедливата им стойност.

Притежаваните от дружеството дългосрочни инвестиции подлежат на преглед за обезценка към края на всеки отчетен период. При установяване на условия за обезценка и се определи нейния размер, същата се отразява в отчета за всеобхватния доход към “други приходи и загуби”.

При покупка и продажба на инвестиции в дъщерни дружества се прилага “дата на търгуване” (дата на сключване на сделката).

Инвестициите в дъщерни дружества се отписват, когато настъпят правните основания за това.

2.8. Инвестиции в асоциирани предприятия

Инвестициите в акции и дялове от капиталите на дружества, в които Доверие – Обединен Холдинг АД има значително влияние се класифицират като инвестиции в асоциирани предприятия.

Значително влияние е правото на участие при вземането на решения, свързани с финансовата и оперативната политика на предприятието, в което е инвестирано, но не е контрол или съвместен контрол върху тази политика. Приема се, че значително влияние е налице, когато дружеството притежава пряко или косвено (чрез дъщерни предприятия) 20 % или повече от гласовете в предприятието, в което е инвестирано, освен когато съществуват доказателства за противното.

Дългосрочните инвестиции, представляващи акции и дялове в асоциирани дружества, се представят във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена със загубите от обезценки. Аналогично и тези капиталови инструменти в повечето случаи не се търгуват на фондови борси или продажбите на акции на фондови пазари са минимални по размер, което обстоятелство затруднява надеждното определяне на справедливите им стойности на база на алтернативни оценъчни методи. Притежаваните от дружеството дългосрочни инвестиции в асоциирани предприятия подлежат на преглед за обезценка към края на всеки отчетен период. При установяване на условия за обезценка и определяне на нейния размер, същата се отразява в отчета за всеобхватния доход.

При покупка и продажба на инвестиции в асоциирани дружества се прилага “дата на търгуване” (дата на сключване на сделката). Инвестициите в асоциирани дружества се отписват, когато настъпят правните основания за това.

2.9. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени във финансовия отчет по преоценена стойност, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. Дружеството е приело период от 3 години за отчитане на преоценките на дълготрайните материални активи.

Преоценената (до справедлива) стойност на имотите, машините и оборудването е определена първоначално чрез независими оценители към 31.12.2001 г. Последваща последна оценка е направена 31 декември 2016г.

Следваща оценка ще бъде приложена към 31 декември 2019г.

Първоначално оценяване

При първоначалното им придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, вкл. митнически такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др.

Придобит от дружеството материален актив се признава в групата на имоти, машини и оборудване, когато се очаква той да бъде използван в дейността на дружеството (за отдаване под наем, за предоставянето на други услуги или за административни цели) за период по-дълъг от една година.

При придобиване на имоти, машини и оборудване при условията на разсрочено плащане, покупната цена е еквивалентна на сегашната стойност на задължението, дисконтирано на база на лихвеното равнище по привлечените от дружеството кредитни ресурси с аналогичен матуритет и предназначение.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща оценка на имотите, машините и оборудването е моделът на преоценената стойност по МСС 16, намалена с последващо начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Преценка на имотите, машините и оборудването се извършва от лицензирани оценители обичайно на период от 3 години. Когато тяхната справедлива стойност се променя съществено на по-кратки интервали от време, преценката може да се извършва на по-кратки периоди.

В случаите, когато новата справедлива стойност на дълготрайните материални активи, оценени чрез „метод на амортизирана възстановителна стойност”, надвишава балансовата им стойност, отчетната стойност и натрупаната амортизация са увеличени пропорционално, с индекса на увеличението, а разликата между справедливата стойност и балансовата стойност на активите формира нов компонент на преоценъчния резерв, представен нетно от ефектите от отсрочени данъци.

За дълготрайни материални активи, за оценката на които е приложен „пазарен подход” чрез „метод на пазарните аналози”, отчетната стойност се намалява срещу натрупаната амортизация, а с увеличението на справедливата стойност на съответния актив спрямо балансовата му стойност към датата на оценката, се увеличава последната (срещу преоценъчен резерв), която става и новата отчетна стойност на активите.

Когато балансовата стойност на активите надвишава новата справедлива стойност, разликата между двете стойности се отчита в отчета за всеобхватния доход, освен ако за дадения актив не е формиран в предходни периоди преоценъчен резерв. Тогава разликата се третира като намаление на този резерв, освен ако тя не надхвърля неговия размер, в който случай надвишението се включва като разход в отчета за всеобхватния доход. (Приложение № 2.25.4)

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на дълготрайните материални активи. Амортизирането на активите започва, от първо число на месеца следващ датата на въвеждане. Земята не се амортизира. Ползният живот по групи активи е определен в съответствие с: физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване и е както следва:

- машини, съоръжения и оборудване – от 2 до 20 г.;
- компютри – от 1 до 2 г.;
- транспортни средства – от 2 до 4 г.;
- стопански инвентар – от 2 до 4 г.

Определеният срок на годност на дълготрайните активи се преглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчния му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на дълготрайните материални активи подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата им стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се коригира до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на дълготрайните материални активи е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите, бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтов фактор преди данъци, който отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход, освен ако за дадения актив не е формиран преоценъчен резерв. Тогава

обезценката се третира като намаление на този резерв, освен ако тя не надхвърля неговия размер, и надвишението се включва като разход в отчета за всеобхватния доход.

Печалби и загуби от продажба

Материалните дълготрайни активи се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” в отчета за всеобхватния доход. Частта от “преоценъчния резерв”, отнасяща се за продадения актив, се прехвърля директно към “неразпределена печалба”.

2.10. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени лицензи за ползване на програмни продукти.

В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот от 2-3 г.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход в отчета за всеобхватния доход .

2.11. Инвестиционни имоти

Инвестиционни имоти са тези имоти, които дългосрочно се държат от дружеството за доходи от наеми и/или заради вътрешното увеличение на тяхната стойност. Те са представени в отчета за финансовото състояние по тяхната справедлива стойност. Печалбите или загубите от промените в справедливата стойност на инвестиционните имоти се отчитат в отчета за всеобхватния доход към статия “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” за периода, през който са възникнали. Реализираните приходи от инвестиционни имоти се представят в същата статия от отчета.

Инвестиционните имоти се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “инвестиционните имоти” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на

актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други приходи/(загуби) от дейността, нетно” в отчета за всеобхватния доход.

Трансфери от и към групата “инвестиционните имоти” се прави, когато има промяна в употребата на даден имот. В случай на прехвърляне от “инвестиционни имоти” към “имоти за използване в собствената дейност” активът се завежда в новата си група по намерена историческа цена, която представлява справедливата му стойност към датата на прехвърлянето. Обратно, когато от “имоти за използване в собствената дейност” има прехвърляне към “инвестиционни имоти”, активът се оценява по справедливата му стойност към датата на прехвърлянето, като разликата до балансовата му стойност се третира и представя като компонент “преоценъчен резерв” на собствения капитал.

2.12. Нетекущи активи, държани за продажба

Непосредствено преди първоначалната класификация на актива (или групата за извеждане от употреба) като държан за продажба, балансовите суми на актива (или на всички активи и пасиви на групата) следва да бъдат оценени в съответствие с приложимите МСФО. При първоначалната класификация като държан за продажба, нетекущите активи или групи за извеждане от употреба се признават по по-ниската от балансовата стойност и справедливата стойност, намалена с разходите за продажбата.

Загубите от обезценка при първоначалното признаване като държани за продажба се отчитат в отчета за всеобхватния доход, дори и за активи, оценени по справедлива стойност, каквито са печалбите и загубите при последваща преоценка.

От датата на класифицирането на даден актив/група материални дълготрайни активи в тази група се спира неговата (тяхната) амортизация.

От датата, на която критериите за класификация на актива/групата нетни активи като държани за продажба вече не се удовлетворяват, се преустановява класифицирането му (им) като актив (и) държан(и) за продажба и същият (те се оценява(т) по по-ниската от неговата (тяхната) балансова стойност преди активът(ите) да е (са) бил (били) класифициран(и) като държан(и) за продажба, коригирана с амортизации и/или преоценки, които биха били признати, ако активът(ите) не е (са) бил (били) признат(и) като държан(и) за продажба, и неговата (тяхната) възстановима стойност.

2.13. Търговски и други вземания

Търговските вземания представляват правото на Дружеството да получи възнаграждение в определен размер, което е безусловно.

Търговските вземания се представят и отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригинално издадената фактура (себестойност), намалена с размера на обезценката за несъбираеми суми.

Моля, вижте счетоводните политики за финансовите активи, изложени в Приложение 2.24. Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване.

2.14. Пари и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - краткосрочните депозити в банки, чийто оригинален матуритет е по-малък от 3 месеца.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- постъпленията от лихви и такси по предоставени заеми се включват в паричните потоци от оперативна дейност;
- паричните потоци, свързани с предоставени кредити (главници), се включват като парични потоци използвани за инвестиционна дейност;
- постъпленията от дивиденди от дъщерни дружества се включват в паричните потоци от оперативна дейност;
- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи се посочва като “други постъпления (плащания)”, нетно към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружеството за съответния период (месец).

2.15. Лихвоносни заеми и други привлечени ресурси

Всички заеми и други привлечени финансови ресурси са представени първоначално по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното признаване, лихвоносните заеми и други привлечени ресурси, последващо се оценяват по амортизируема стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за доходите като “финансови разходи”, нетно, през периода на амортизация или когато задълженията се отпишат или редуцират.

Моля, вижте счетоводните политики за финансовите активи, изложени в Приложение 2.24. Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване.

2.16. Капитализиране на разходи по заеми

Разходите по заеми, които пряко се отнасят към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията /квалифициран/ актив, се капитализират като част от стойността на този актив. Отговарящ на условията /квалифициран/ актив е актив, който непременно изисква поне 12-месечен период от време, за да стане готов за предвижданата му употреба или продажба.

Размерът на разходите по заеми, които могат да се капитализират в стойността на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив, се определя чрез коефициент /норма/ на капитализация. Коефициентът на капитализация е среднопретеглената величина на разходите по заеми, отнесени към заемите на дружеството, които са непогасени през периода, с изключение на заемите, извършени специално с цел придобиване на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив.

Капитализирането на разходите по заеми като част от стойността на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив започва, когато са изпълнени следните условия: извършват се разходите за актива, извършват се разходите по заеми и в ход са дейности, които са необходими за подготвяне на актива за предвижданата му употреба или продажба.

Разходите по заеми се намаляват и с всякакъв инвестиционен доход от временното инвестиране на средствата от тези заеми.

2.17. Задължения към доставчици и други задължения

Задълженията към доставчици и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (себестойност), която се приема за справедливата стойност на сделката, която ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги.

Когато задълженията към доставчици са разсрочени извън нормалните кредитни срокове, те се отчитат по сегашната стойност на задължението, дисконтирано на база на лихвеното равнище по привлечените от дружеството кредитни ресурси с аналогичен матуритет и предназначение, а разликата между сегашната стойност и общата сума на плащанията се отчита като финансов разход (лихва).

2.18. Лизинг

Финансов лизинг

Финансовият лизинг, при който се трансферира към дружеството съществена част от всички рискове и стопански ползи, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се капитализира в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя като се представя като имоти, машини и оборудване под лизинг по цена на незабавна продажба или ако

е по-ниска - по настоящата стойност на минималните лизингови плащания. Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихвата) и припадащата се част от лизинговото задължение (главница), така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение. Лихвените разходи се включват в отчета за всеобхватния доход.

Придобитите под финансов лизинг активи се амортизират на база полезния живот на актива и в рамките на лизинговия срок.

Оперативен лизинг.

Дружеството признава за всички лизингови договори, за които се явява лизингополучател и са с продължителност повече от 12 месеца, актив „право на ползване”, който се амортизира за периода на договора, и респективно, се отчита задължението по тези договори. Всеки договор, който е или съдържа лизинг, се счита договор, който предоставя правото за контрол върху ползването на актива за определен период от време срещу възнаграждение.

МСФО 16 се прилага от дружеството като прилага модифициран ретроспективен подход и кумулативният ефект от прилагането се признава на датата на първоначалното прилагане в началното салдо на капитала и не се преизчислява сравнителна информация. Дружеството е избрало да приложи стандарта към договори, които преди това са били идентифицирани като лизинг при прилагане на МСС 17 и КРМСФО 4. Следователно Дружеството не прилага стандарта към договори, които преди не бяха идентифицирани като съдържащи лизинг при прилагане на МСС 17 и КРМСФО 4.

Дружеството е избрало да използва изключенията, предложени от стандарта, за лизингови договори, за които срокът на лизинга приключва в рамките на 12 месеца и договори за лизинг, за които базовият актив е с ниска стойност.

2.19. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в отделните дружества се основават на разпоредбите на Кодекса на труда (КТ) и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за наетия персонал под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми за уреждане в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналят е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия)

се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, за периода, в който е положен трудът за тях и/или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск.

Тантиеми и бонусни схеми

Съгласно Устава на дружеството и при взето решение на Общото събрание на акционерите изпълнителният директор има право да получи еднократно възнаграждение (тантием) в размер на до 1 % от нетната печалба на дружеството както и да бъде оправомощен да определи кръга на служителите, между които да бъде разпределена като бонус парична сума в размер на до 2 % от стойността на печалба на дружеството за всяка календарна година. Когато определена част се изисква да бъде разсрочена за по-дълъг от 12-месечен период, тази част се оценява по нейната сегашна стойност към датата на финансовия отчет и се посочва към нетекущите пасиви в отчета за финансовото състояние, статия „задължения към персонала”.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на работодателя е да извършва задължително осигуряване на наетия персонал за фонд “Пенсии”, допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд “Общо заболяване и майчинство” (ОЗМ), фонд “Безработица”, фонд “Трудова злополука и професионална болест” (ТЗПБ) и здравно осигуряване.

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд “Пенсии”, фонд “ОЗМ”, фонд “Безработица”, фонд “ТЗПБ”, както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Размерите на осигурителните вноски се утвърждават конкретно със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съотношение, което се променя ежегодно и е определено в чл. 6, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване (КСО). Общият размер на вноската за фонд

“Пенсии”, ДЗПО, фонд “ОЗМ”, фонд “Безработица” и здравно осигуряване през 2019 г., е както следва:

- за периода 01.01.2019 г. –30.09.2019 г.

32,30% (разпределено в съотношение работодател : осигурено лице 18,52:13,78) за работещите при условията на трета категория труд.

В допълнение, изцяло за своя сметка работодателят прави осигурителна вноска за фонд “ТЗПБ”, която е диференцирана за различните предприятия от 0.4% до 1.1% в зависимост от икономическата дейност на предприятието.

Към групата няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от дружеството вноски по планове с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Дружествата осигуряват всяко наето лице, на основата на сключен договор с дружество за доброволно здравно осигуряване, за доболнични и болнични медицински услуги.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда дружеството в качеството му на работодател в България е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към края на отчетния период, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, коригирана с размера на непризнатите актюерски печалби и загуби, а респ. изменението в стойността им, вкл. признатите актюерски печалби и загуби – в отчета за всеобхватния доход. Взимайки в предвид размера и съществеността на задълженията, сравнен с цената на актюерския труд, изчисленията могат да бъдат направени и от дружеството.

Доходи при напускане

Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор следните обезщетения:

- неспазено предизвестие - за периода на неспазеното предизвестие;

- поради закриване на предприятието или на част от него, съкращаване в щата, намаляване на обема на работа и спиране на работа за повече от 15 дни и др. – от една брутна месечна работна заплата;
- при прекратяване на трудовия договор поради болест – в размер на brutното възнаграждение на работника за два месеца при условие, че има най-малко пет години трудов стаж и не е получавал обезщетение на същото основание;
- за неизползван платен Междинен отпуск - за съответните години за времето, което се признава за трудов стаж.

След изплащането на посочените обезщетения за работодателя не произтичат други задължения към работниците и служителите.

Дружеството признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база публично анонсиран план, вкл. за реструктуриране, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.20. Провизии

Провизии се признават, когато дружеството има настоящо (конструктивно или правно) задължение в резултат на минало събитие, и е вероятно, че погасяването/уреждането на това задължение е свързано с изтичане на ресурси. Провизиите се оценяват на база най-добрата приблизителна преценка на ръководството към края на отчетния период за разходите, необходими за уреждането на съответното задължение. Приблизителната оценка се дисконтира, когато падежът на задължението е дългосрочен. Когато се очаква част от ресурсите, които ще се използват за уреждане на задължението да бъдат възстановени от трето лице, дружеството признава вземане, ако е налице висока степен на сигурност на неговото получаване, стойността му може надеждно да се установи и доход (кредит) по същата позиция в отчета за всеобхватния доход, където е представена и самата провизия.

2.21. Акционерен капитал и резерви

Доверие - Обединен холдинг АД е създадено като акционерно дружество. Като такова е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на **акционерен капитал**, който да служи като обезпечение на кредиторите на дружеството за изпълнение на техните вземания към него. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в

производство по ликвидация или несъстоятелност. Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава дружеството е длъжно да формира и законов резерв **“фонд Резервен”**, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, по решение на общото събрание;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- сумата на допълнителните плащания, които правят акционерите срещу предоставените им предимства за акциите;
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на акционерния капитал.

Преоценъчният резерв е формиран от положителната разлика между балансовата стойност на имотите, машините и оборудването и техните справедливи стойности към датите на извършване на преоценките. Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно за сметка на този резерв. Преоценъчният резерв се прехвърля към “натрупани печалби”, когато активите са напълно амортизирани или напуснат патримониума на дружеството.

2.22. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка за 2019 г. е 10% (2018 г. : 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят като се използва балансовият пасивен метод по отношение на всички временни разлики към края на отчетния период, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики.

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики.

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда към края на всеки отчетен период и се редуцира до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба, от която те да могат да бъдат приспаднати.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени директно в собствения капитал или друга балансова позиция, също се отчитат директно към съответния капиталов компонент или балансова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за периода, през който активите ще се реализират, а пасивите ще се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или в голяма степен на сигурност се очаква да са в сила.

Към 30.09.2019 г. отсрочените данъци върху печалбата са оценени при ставка 10% (31.12.2018г.: 10%).

2.23. Нетна печалба на акция

Нетната печалба на акция се изчислява като се раздели нетната печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите, притежатели на обикновени акции, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор. Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

Нетна печалба на акции с намалена стойност не се изчислява, тъй като няма издадени потенциални акции с намалена стойност.

2.24. Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда финансов актив на едно предприятие и финансов пасив или инструмент на собствения капитал на друго предприятие.

2.24.1. Финансови активи

Първоначално признаване и оценяване

Дружеството първоначално признава финансов актив в момента, в който стане страна по договорно споразумение, и го класифицира съгласно бизнес модела за управление на финансови активи и характеристиките на договорените парични потоци.

Бизнес моделът на Дружеството за управление на финансови активи се отнася до начина, по който управлява финансовите си активи, за да генерира парични потоци. Бизнес

моделът определя дали паричните потоци ще бъдат резултат от събирането на договорните парични потоци, продажбата на финансовите активи или и двете.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им придобиване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив и бизнес модела на Дружеството за тяхното управление. С изключение на търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране, или за които Дружеството е приложило практически целесъобразна мярка, Дружеството първоначално оценява финансовия актив по справедлива стойност, плюс, в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, разходите по сделката. Търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране, и за които Дружеството е приложила практически целесъобразна мярка, се оценяват по цената на сделката, определена съгласно МСФО 15. Моля, вижте счетоводната политика в Приложение 2.5 Приходи от договори с клиенти.

За да бъде класифициран и оценяват по амортизирана цена на придобиване или по справедлива стойност в ДВД, финансовият актив трябва да поражда парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата" (СПГЛ) по неиздължената сума на главницата. Тази оценка се нарича „СПГЛ тест“ и се извършва на нивото на съответния инструмент.

Бизнес моделът на Дружеството за управление на финансовите активи се позовава на начина, по който то управлява финансовите си активи с цел генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци ще възникнат в резултат на събирането на договорни парични потоци, продажба на финансовите активи, или и двете.

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която Дружеството се е ангажирало да купи или продаде актива.

В случаите, когато дружество не генерира текущи входящи парични потоци и е собственик на активи, продажбата на които са единствен източник за погасяване на заем, то експозицията се третира като част от инвестицията и са подлага на тест за обезценка по МСС 36.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи се класифицират в четири категории:

- Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата

- Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход с "рециклиране" на кумулативните печалби или загуби (дългови инструменти)
- Финансови активи, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход без "рециклиране" на кумулативните печалби и загуби при тяхното отписване (капиталови инструменти)

През текущия период Дружеството отчита финансови активи в две от тези категории – финансови активи по амортизирана стойност и финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Тази категория е най-съществена за Дружеството. Ръководството на Дружеството е преценило, че финансовите активи представляващи парични средства в банки, търговски вземания, други нетекущи вземания (т.е. вземания от свързани предприятия, вземания по търговски кредити и други) се държат от Дружеството с цел получаване на договорените парични потоци и се очаква да доведат до парични потоци, представляващи единствено плащания на главница и лихви (прилаган бизнес модел). Тези финансови активи се класифицират и оценяват последващо по амортизирана стойност.

Дружеството оценява финансовите активи по амортизирана стойност, ако са удовлетворени и двете условия, изложени по-долу:

- Финансовият актив се притежава в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него
- и
- Условието на договора за финансовия актив поражда парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата

Финансовите активи по амортизирана стойност (заеми и други предоставени финансови ресурси) впоследствие се оценяват при прилагане на метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП) и са предмет на обезценка. Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други доходи. Лихвеният доход от предоставени заеми се признава през периода на амортизация и се представя в отчета за печалбата или загубата в статия "приходи". Разходите за обезценка и реинтегрираните обезценки, свързани с финансовите активи, оценявани по амортизирана стойност, включително търговски вземания по МСФО 15 се признават в отчета за печалбата или загубата в "други доходи / (загуби) от дейността".

Печалбите и загубите се признават в печалбата или загубата, когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите активи по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови активи, държани за търговия и финансови активи, определени при първоначалното им признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или финансови активи, които задължително се изисква да бъдат оценявани по справедлива стойност. Финансовите активи се класифицират като държани за търговия, ако са придобити с цел продажба или повторно придобиване в кратък срок. Финансови активи с парични потоци, които не представляват единствено плащания по главницата и лихвата, се класифицират и оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата, независимо от бизнес модела. Независимо от критериите за дълговите инструменти, които следва да бъдат класифицирани по амортизирана цена на придобиване или по справедлива стойност в ДВД, както е описано по-горе, дълговите инструменти могат да бъдат определени като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата при първоначалното им признаване, ако така се елиминира или се намалява съществено счетоводното несъответствие.

Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата се отнасят в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, като нетните промени в справедливата стойност се признават в отчета за печалбата или загубата.

Тази категория включва заеми към свързани лица и некотирувани и котирувани за търговия на фондови борси капиталови инструменти, които Дружеството не е избрало неотменимо да класифицира като такива по справедлива стойност в ДВД. Дивидентите по такива капиталови инструменти също се признават като други приходи в отчета за печалбата или загубата, когато бъде установено правото за получаване на плащане.

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва (т.е. се премахва от отчета за финансовото състояние на Дружеството), главно когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли
или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или Дружеството е поело задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което или (а) Дружеството е прехвърлило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или (б) Дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазило контрола върху него.

Когато Дружеството е прехвърлило правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпило в споразумение за прехвърляне, то прави оценка на това дали и до каква

степен е запазило рисковете и ползите от собствеността. Когато то нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлило контрола върху него, то продължава да признава прехвърления актив, до степента на продължаващото си участие в него. В този случай Дружеството признава и свързаното задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които Дружеството е запазило.

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаграждението, което може да се изиска Дружеството да изплати.

Обезценка на финансови активи

Дружеството признава провизия за очаквани кредитни загуби (ОКЗ) за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата. ОКЗ се базират на разликата между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Дружеството очаква да получи, дисконтирани с доближение до първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

ОКЗ се признават на два етапа. За кредитни експозиции, за които не е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, ОКЗ се провизират за кредитни загуби, които възникват в резултат на събития по неизпълнение, които са възможни през следващите 12 месеца (12-месечни ОКЗ). За кредитни експозиции, за които е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, провизия за загуба се изисква по отношение на кредитните загуби, очаквани през оставащия срок на експозицията, независимо от момента на възникване на неизпълнението (ОКЗ за целия срок на инструмента).

По отношение на търговските вземания Дружеството прилага опростен подход за изчисление на ОКЗ. Следователно то не проследява промените в кредитния риск, но вместо това признава провизия за загуба въз основа на ОКЗ за целия срок на инструмента към всяка отчетна дата. Дружеството е създадо матрица за провизиране, която се базира на историческия опит по отношение на кредитните загуби, коригирана с прогнозни фактори, специфични за длъжниците и за икономическата среда.

Към всяка отчетна дата то определя дали дълговият инструмент се преценява като такъв с нисък кредитен риск, като използва цялата разумна и аргументирана информация, която е достъпна без извършване на излишни разходи или усилия. При тази оценка Дружеството преразглежда вътрешния кредитен рейтинг на дълговия инструмент. В допълнение Дружеството преценява дали съществува значително увеличение на кредитния риск, когато плащанията по договора са в просрочие над 30 дни.

Дружеството счита даден финансов инструмент за такъв в неизпълнение, когато договорните плащания са в просрочие в продължение на 90 дни. В определени случаи, обаче, то може да разглежда даден финансов актив като такъв в неизпълнение, когато вътрешна или външна информация предоставя индикация, че е малко вероятно Дружеството да получи пълния размер на неиздължените суми по договора, преди да се вземат под внимание каквито и да било кредитни подобрения, държани от него. Финансови активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

2.24.2. Финансови пасиви и инструменти на собствен капитал

Дружеството класифицира дългови инструменти и инструменти на собствен капитал или като финансови задължения или като собствен капитал в зависимост от същността и условията в договор със съответния контрагент относно тези инструменти.

Първоначално признаване и оценяване

Дружеството признава в отчета за финансовото си състояние финансов пасив само когато стане страна по договорни клаузи на финансовия инструмент. Първоначалното признаване става на датата на уреждане и се извършва по справедлива стойност плюс, в случай на финансови пасиви, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата разходи, директно относими към придобиването или издаването на финансовия пасив. Таксите за управление на получените заеми се разсрочват за периода на ползване на заемите, чрез използване на метода на ефективния лихвен процент и се включват в амортизираната стойност на заемите.

При първоначално признаване финансовите пасиви се класифицират като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или като финансови пасиви, оценявани по амортизирана стойност. Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Финансовите пасиви на Дружеството включват търговски и други задължения, заеми и привлечени средства, включително и банкови овърдрафти.

Последващо оценяване

Оценяването на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация както е описано по-долу:

Финансови пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите пасиви по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови пасиви, държани за търговия, и финансови пасиви, определени при първоначалното признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансовите пасиви се класифицират като държани за търговия, ако са придобити с цел повторна покупка в близко бъдеще. Печалбите или загубите по пасиви, държани за търговия, се признават в отчета за печалбата или загубата.

Финансови пасиви, определени при първоначално признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, се определят като такива към датата на първоначално признаване, само ако са изпълнени критериите на МСФО 9. Дружеството не е определило никакви финансови пасиви като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансови пасиви, оценявани по амортизирана стойност (заеми и привлечени средства)

Тази категория е от най-съществено значение за Дружеството. След първоначалното им признаване, Дружеството оценява лихвоносните заеми и привлечени средства по амортизирана стойност, чрез метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП). Печалбите и загубите се признават в печалбата или загубата, когато пасивът се отписва, както и чрез процеса на амортизация на база ЕЛП.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ЕЛП. Амортизацията чрез ЕЛП се включва като финансов разход в отчета за печалбата или загубата.

Тази категория се отнася главно за лихвоносни заеми и привлечени средства.

Отписване

Дружеството отписва финансов пасив само когато уреди (изпълни) задължението, изтече срокът на задължението или кредиторът се откаже от правата си.

Когато съществуващ финансов пасив е заменен от друг от същия заемодател при съществено различни условия или условията на съществуващо задължение са съществено променени, такава размяна или промяна се третира като отписване на първоначалното задължение и признаване на нов пасив. Разликата в съответните балансови стойности се признава в отчета за печалбата или загубата.

Разликата между балансовата стойност на финансовия пасив, уреден или прехвърлен на друга страна, и заплатеното за уреждането, включително пари и прехвърляне на непарични активи, се признава в печалби и загуби за периода.

Компенсирание на финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират, а нетната сума се отчита в отчета за финансовото състояние, ако има действащо законно право да се компенсират признатите суми и Дружеството има намерение да се уреди на нетна основа, да се реализират активите и уреждат пасивите едновременно.

2.25. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на дружеството. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

Изготвянето на финансовия отчет налага ръководството да направи преценки, приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените активи и пасиви, и оповестяването на условни пасиви към датата на баланса, както и върху отчетените приходи и разходи за периода. Несигурностите, свързани с направените предположения и приблизителни оценки биха могли да доведат до фактически резултати, които да изискват съществени корекции в балансовите стойности на съответните активи или пасиви в следващи отчетни периоди.

2.25.1. Обезценка на инвестиции в акции и дялове в дъщерни и асоциирани предприятия

Дългосрочните инвестиции в дъщерни и асоциирани предприятия се оценяват по цена на придобиване (себестойност), намалена със загубите от обезценки.

На всяка дата на баланса ръководството прави оценка дали съществуват индикатори за обезценка на неговите инвестиции.

Ръководството е приело като индикатори за обезценка на инвестициите в дъщерни и асоциирани дружества:

- решение за обявяване на процедура по ликвидация на съответното дружество, чиито нетни активи, не са достатъчни за покриване на задълженията им. Размерът на обезценката в този случай да е до 100% от балансовата стойност на инвестициите, след приспадане на сумата, за която има безусловно доказателство за обратно възстановяване;
- цени на Българска фондова борса за продажба на акции;
- превишение на балансовата стойност на инвестицията над дела в нетните активи на дъщерното или асоциирано дружество. В случаите, когато съответното дружество прилага метод “цена на придобиване” за последващо отчитане на дълготрайните материални активи, нетните активи се преизчисляват като се отчита ефектът от преоценка на дълготрайните материални активи по справедлива стойност, която се определя от лицензиран оценител. (Приложения № 2.7 и 2.8)
- приходен метод на дисконтирани парични потоци.

2.25.2. Обезценка на финансови активи

Провизия за очаквани кредитни загуби за търговски вземания

Дружеството използва матрица за провизиране за изчисление на ОКЗ за търговските вземания. Процентите на провизиране се базират на дните на просрочие.

Матрицата за провизиране първоначално се основава на процентите на просрочие, наблюдавани от Дружеството в исторически план. Дружеството прецизира матрицата, за да коригира историческия опит с кредитните загуби чрез включване на прогнозна информация. Например, ако прогнозите за икономически условия (например, брутен вътрешен продукт) се очаква да се влошат през следващата година, което може да доведе до по-голям брой просрочия в производствения сектор, историческите проценти на просрочия се коригират. Историческите проценти на просрочия се актуализират към всяка отчетна дата и промените в прогнозните приблизителни оценки се анализират.

Подход за обезценка на предоставени кредити, търговски вземания и вземания от свързани лица с елемент на финансиране

Дружеството прилага индивидуален подход за обезценка на вземания с елемент на финансиране и предоставени кредити. Моделът за обезценка се базира на договорените в условията на финансовия инструмент парични потоци, както и допусканията и преценките за очаквани парични потоци и реализируемостта на финансовия актив, възприети от ръководствата при изготвянето на финансовите отчети.

Очакваните кредитни загуби представляват вероятно претеглена оценка на кредитните загуби (т.е. сегашната стойност на всеки недостиг на пари) за очаквания срок на финансовия инструмент. Паричен дефицит е разликата между паричните потоци, дължими на Дружеството в съответствие с договора, и паричните потоци, които Дружеството очаква да получи. Тъй като очакваните кредитни загуби отчитат размера и сроковете на плащанията, очаквана кредитна загуба се признава дори ако Дружеството очаква активът да бъде изплатен изцяло, но по-късно от срока, в който се дължи плащането.

Оценката за корелацията между историческите проценти на просрочие, прогнозите за икономическите условия и ОКЗ представлява съществена приблизителна оценка. Размерът на ОКЗ е чувствителен спрямо промени в обстоятелствата и прогнозираните икономически условия. Историческия опит на Дружеството по отношение на кредитните загуби и прогнозите за икономическите условия може също така да не са представителни за реалните просрочия от страна на клиента в бъдеще.

2.25.3. Преоценени стойности на имоти, машини и оборудване

В дружеството е прието преоценката на имотите, машините и оборудването до тяхната справедлива стойност да се извършва на 3-годишен период от независими лицензирани оценители. Последна преоценка е извършена 31.12.2016г.

При тези преоценки са приложени следните подходи и оценъчни методи за измерване на справедливата стойност на отделните видове дълготрайни материални активи:

- „Пазарен подход” чрез „Метод на пазарните аналози” - за сградите и неспециализираното оборудване, за които има реален пазар, пазарни аналози и база за сравнимост се приема пазарната им стойност по сравнителен метод;
- „Подход, базиран на разходите (активите)” чрез „Метод на амортизирана възстановителна стойност” - за специализираните машини, съоръжения и оборудване, за които липсва реален пазар, за справедлива стойност се приема тяхната амортизирана възстановителна стойност с хипотеза за използването им в технологично - обвързан процес (подход на база разходи /активи – метод на амортизирана възстановителна стойност).

Основните източници за информация, използвани при изчисленията и преценките във връзка с определянето на справедливите стойности са: вътрешни данни и становища на ръководството на дружеството относно експлоатационно състояние на активите, намерение за продажба на конкретни активи, извършени ремонти, перспективи за използване на активите, публикувани цени за реализирани сделки на пазарите за недвижими имоти, офертни данни от производители, търговци и вносителите на нови специализирани машини и съоръжения, както и такива втора употреба.

Към 31.12.2016 г. дружеството е направило преценка на сградите, машините и оборудването на базата на професионална оценка, която е извършена от независим лицензиран оценител. (Приложение № 16)

2.25.4. Обезценка на имоти, машини и оборудване

Към датата на всеки отчет ръководството на дружеството организира преглед за обезценка на сградите, машините, оборудването и транспортните средства.

Към 31.12.2016г. е извършен аналогичен преглед за обезценка на дълготрайните материални активи, чрез оценка на лицензиран оценител, и след преценка ръководството е приложило съответните последващи оценки.

2.25.5. Оценяване по справедлива стойност на финансови инструменти

Дружеството определя справедливата стойност на финансовите инструменти на база на наличната пазарна информация, или ако няма такава - чрез подходящи модели за оценка. Справедливата стойност на финансовите инструменти, които се търгуват активно на организирани финансови пазари, се определя на база на котираните цени „купува” в края на последния работен ден на отчетния период.

Когато справедливата стойност на финансовите активи и финансовите пасиви, отчетени в отчета за финансовото състояние, не може да бъде определена въз основа на котираните цени

на активните пазари, ръководството използва техники за оценяване на справедливата стойност на финансови инструменти. При прилагане на техники за оценяване, ръководството използва в максимална степен пазарни данни и предположения, които пазарните участници биха възприели при оценяването на даден финансов инструмент. Когато липсват приложими пазарни данни, ръководството използва своята най-добра оценка на предположенията, които биха направили пазарните участници. Тези оценки могат да се различават от действителните цени, които биха били определени при справедлива пазарна сделка между информирани и желаещи страни в края на отчетния период.

2.25.6. Приходи от договори с клиенти

При признаване на приходите ръководството прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените приходи, разходи, активи и пасиви по договори и съответстващите им оповестявания. Ключовите преценки и предположения, които оказват влияние върху размера и срока за признаване на приходите от договори с клиенти са свързани с определяне на времето за удовлетворяване на задълженията и момента на изпълнение на задълженията за изпълнение, преценка дали дружеството е принципал или агент, определяне метода на оценка на променливото възнаграждение - право на връщане, обемни отстъпки, задължения към клиента, и др. опции, преценка за наличие на значителен финансов компонент в договора.

3. ПРИХОДИ

	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Приходи от продажба на услуги	69	54	79
Приходи от лихви и такси по предоставени заеми	140	349	445
Получени дивиденди	4,952	489	489
Приходи от операции с финансови инструменти		11	14
Приходи от наеми		11	13
Други приходи			6
Общо	5,161	914	1,046

Приходите от лихви и такси са от предоставени дългосрочни и краткосрочни заеми на дружества от групата на Доверие - Обединен холдинг АД, както и търговски заеми, предоставени на трети лица. Условията на предоставените заеми са представени в Приложения № 14 и 21

Приходи от дивиденди са от следните дружества:

	30.09.2019 BGN '000	30.09.2018 BGN '000	31.12.2018 BGN '000
ОЗОФ Доверие АД	491	487	487
ОЗОФ Доверие АД (увеличение на капитала за сметка на собствени резерви)	1,374		
Доверие Капитал АД	3,085		
Софарма трейдинг АД	2	2	2
	4,952	489	489

4. ДРУГИ ДОХОДИ /(ЗАГУБИ) ОТ ДЕЙНОСТТА

Другите доходи и загуби от дейността включват:	30.09.2019 BGN '000	30.09.2018 BGN '000	31.12.2018 BGN '000
Балансова стойност на продадени на ДМА	(11)		-
Приходи от продажба на ДМА	30	6	-
Печалба от продажба на ДМА	19	6	
Обезценка на инвестиции в дъщерни дружества			(48)
Печалби/ загуби от продажба на дъщерни дружества			(178)
Оценка на финансови активи по справедлива стойност (нетно)	8	(5)	106
Печалба/Загуба от преоценка на компенсаторни инструменти	(2)	1	3
Общо	25	2	(117)

Информация за сделките с акции на дъщерни дружества са подробно оповестени в Приложение 11 .

Последваща оценка на инвестиции

Към 30 септември 2019г. ръководството е извършило преглед за наличие на условия за обезценка на неговите инвестиции в акции и дялове в дъщерни и асоциирани дружества и малцинствени участия, както и в инвестиционни имоти .

Последващите оценки на инвестиции в акции и дялове са подробно оповестени в Приложение 11, а тези на инвестиционни имоти в Приложение 18.

Компенсаторни записи (130,452 броя) са оценени по борсова цена 0,2910 към датата на този отчет или до 38 х.лв. / приложение №23/

В настоящият финансов отчет е представена последваща оценка на инвестицията в “Ексклузив пропъртис” АДСИЦ при борсова цена на една акция 1,30 лева или 52х. лева за притежаваните 40 000 акции/ приложение №13.2/

В настоящият финансов отчет е представена последваща оценка на инвестицията в “Софарма трейдинг” АД при борсова цена на една акция 6,400 лева или до 39 х. лева за притежаваните 6,138 акции/ приложение №13.2/

5. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

	30.09.2019 BGN '000	30.09.2018 BGN '000	31.12.2018 BGN '000
Комуникационни услуги	7	6	8
Правни услуги	24	16	22
Преводачески услуги	2		-
Консултантски услуги	18	21	21
Местни данъци и такси	7	7	8
Абонамент	37	34	47
МПС	8	3	10
Реклама	1		
Обучение	1	4	13
Застраховки	12	13	17
Наеми	20	167	220
Актуализация и поддръжка на софтуер	14	12	16
Одит	70		56
Почистване			-
СМР	1		7
Интернет страница	2		
Архивиране	1	1	1
Такси за текущо банково и поср.обслужване	2	4	4
Такси към Централен депозитар, БФБ и КФН	4	4	5
Членски внос в работодателски организации	3	2	3
Лицензирани оценки	8	3	5
Други		4	2
Общо	242	301	465

6. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	<i>30.09.2019</i>	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2018</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Възнаграждения по трудов договор	640	636	842
Изпълнителен директор	32	11	21
Възнаграждения на Управителен съвет	41	41	54
Възнаграждения на Надзорен съвет	81	81	108
Одитен комитет	14	19	25
Начисления за неизползван платен отпуск	16	(2)	36
Граждански договори	21	16	21
Обезщетения		11	16
Социални осигуровки	111	110	138
Социални надбавки	25	17	32
Провизии за доходи при придобиване право на пенсия			2
Общо	981	940	1,295

7. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	<i>30.09.2019</i>	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2018</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Представителни разходи	6	4	7
Канцеларски материали и консумативи	6	4	5
Рекламни материали			2
Командировки	37	14	34
Дарения	4	4	4
Непризнат данъчен кредит по ДДС	93	68	108
Данъци при източника	5	6	9
Материални активи, нямащи характер на дълготрайни	2		
Разходи за придобиване на инвестиции	36	36	79
Горива и енергия	19	20	28
Хостинг		4	4
Други	2	2	8
Общо	210	162	288

8. НАЧИСЛЕНА/ВЪЗСТАНОВЕНА ОБЕЗЦЕНКА НА ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ И ЗАЕМИ

Движението на провизиите за очаквани кредитни загуби за търговски вземания и предоставени кредити е описано по- долу:

Дългови инструменти по амортизирана стойност	Салдо 01 януари	Начислен а за периода	Реинтегр ирана	Салдо 30 септември
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Обезценка на търговски вземания свързани лица	104		(32)	72
Обезценка на търговски вземания несвързани лица	16	19		16
Обезценка на кредити свързани лица	157		(50)	107
Обезценка на кредити трети лица	3		(3)	0
	280	19	(85)	214

9. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ

	30.09.2019 BGN '000	30.09.2018 BGN '000	31.12.2018 BGN '000
Финансови разходи			
Лихви по лизингови договори		4	6
Лихви по МСФО 16		56	
Лихви по кредити и депозити към свързани лица		435	499
Операции с инвестиции			176
Общо		495	681

10. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ

	30.09.2019 BGN '000	30.09.2018 BGN '000	31.12.2018 BGN '000
Текущ данък			
Данък за текущия период			-
Отсрочен данък			
Възникване и обратно проявление на временни разлики			132
Трансформиране на временните разлики в постоянни	123	111	-
Общо (разход) икономия от данък, признат/а в отчета за всеобхватния доход	123	111	132

11. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ, АСОЦИИРАНИ И СЪВМЕСТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Към 30 септември 2019г. инвестициите в дъщерните дружества са представени в отчета за финансовото състояние по себестойност, намалена с направените обезценки.

Дъщерно дружество	30.09.2019 BGN '000	% на участие	30.09.2018 BGN '000	% на участие	31.12.2018 BGN '000	% на участие
Доверие Капитал АД, София Индустриален холдинг	13,404	77.13%	11,604	54.63%	11,604	54.63%
Доверие АД, София	15,561	78,58%	15,540	78,50%	15,540	78,50%
ОЗОФ Доверие ЗАД АД, София	6,103	98,15%	4,729	98,15%	4,729	98,15%
Хомоген АД, София	396	89.67%	396	89.67%	396	89.67%
СТМ Доверие ЕООД, София	10	100.00%	5	95.00%	5	95.00%
МЦ Доверие АД, София	190	99,76%	190	99,76%	190	99,76%
МБАЛ Доверие АД, София	621	7,45%	621	7,45%	621	7,45%
ЗК Медико 21 АД, София	4,823	95.20%	4,823	95.20%	4,823	95.20%
Българско вино ООД	182	3,84%	182	3,84%	182	3,84%
ЗФ Здраве ЕАД	-	100,00%	13	90,00%	-	100,00%
Марицатекс АД	3,171	-	-	-	3,116	-
Доверие Грижа ЕАД (Веко ЕООД)	8,070	100,00%	8,070	100,00%	8,070	100,00%
Доверие Инвест ЕАД	5,000	100,00%			5,000	100,00%
Разходи по придобиване на инвестиции			26		13	-
	57,531		46,199		54,289	

Движението на инвестициите на дъщерни дружества е представено в следващата таблица:

	30.09.2019 BGN '000	30.09.2018 BGN '000	31.12.2018 BGN '000
Цена на придобиване			
Балансова стойност на 1 януари	54,276	46,871	46,871
Отписани/ продадени		(698)	(698)
Придобиване/ увеличение на участията	3,255		5,000
Увеличение на капитали в дъщерни дружества			35
Рекласификация			3,116
Обезценка за периода			(48)

Балансова стойност на 30 юни	57,531	46,173	54,276
------------------------------	--------	--------	--------

Увеличение на участията

През първо тримесечие на 2019г. са придобити допълнително 1800 бр. акции от капитала на Доверие Капитал АД по цена равна на номинала. След придобиването участието достига 100% за групата.

На 28.05.2019г. са придобити допълнително 25 дяла на стойност 5 х.лв. от капитала на СТМ Доверие ЕООД.

На 03.07.2019г. са придобити пряко 1500 бр. акции от капитала на Индустириален холдинг Доверие АД за 22 х.лв.

На 12.08.2019г. е вписано увеличение на капитала на ОЗОФ Доверие ЗАД с 13,740 броя акции, всяка с номинал 100 лева, за сметка на собствени резерви на дружеството.

Освобождаване от инвестиции в дъщерни дружества:

През 2018 г. дружеството е прехвърлило 419 970 броя акции от капитала на Хидроизомат АД, чрез борсова търговия на БФБ при средна цена 1,25 лв./акция. Нетният резултат от сделката е загуба 176 хил.лв. Придобиващото дружество Индустириален холдинг Доверие АД е част от икономическата група.

На 7 юни 2018 г. Доверие обединен холдинг АД е прехвърлило чрез договор за продажба 100 броя дялове от капитала на "Медикъл Сървисис - Доверие" ЕООД, представляващи 100% от капитала. Нетният резултат от сделката е печалба 3 хил.лв.

Новоучредено дъщерно дружество:

През 2018 г. Доверие обединен холдинг АД е учредил дъщерното дружество Доверие Инвест ЕАД с предмет на дейност придобиване, управление, оценка и продажба на участия в български и чуждестранни дружества, вътрешна и външно-търговска дейност, търговско представителство, посредничество и агентство, организиране и експлоатация на търговски предприятия, управленски и маркетингови услуги, консултантска дейност.

Рекласификация

През 2018г. ръководството е направило преценка, че Марицатекс АД не генерира текущи входящи парични потоци и е собственик на урегулирани земи и сгради, продажбата на които са единствен източник за погасяване на предоставените заеми. Поради това кредитната експозиция в размер на 3,116 хил.лв. е възприето да се третира като част от инвестицията и да се подлага на тест за обезценка по МСС 36. Към 30 септември 2019г.са рекласифицирани допълнително 55 х.лв. към инвестицията.

Допълнително чрез участията си в дъщерни дружества, Доверие – Обединен Холдинг АД притежава общо пряко и непряко участие:

- 100,00% от капитала на Индустриален холдинг Доверие АД;
- 100,00% от капитала на Доверие Капитал АД;
- 100,00% от капитала на Хомоген АД
- 100,00% от капитала на МБАЛ Доверие АД;
- 100,00% от капитала на МЦ Доверие АД;
- 81,82% от капитала на Дунав АД;
- 85,72% в капитала на Новоселска Гъмза АД ;
- 93,34% от капитала на Хидроизомат АД;
- 71,93% от капитала на Доверие Брико АД ;
- 54,36% от капитала на Марицатекс АД;
- 69,61% от капитала на Вратица АД в несъстоятелност;
- 98,88% от капитала на Биляна Трико АД;
- 100 % от капитала на Българско вино ООД;

Непрякото участие чрез дъщерни дружества (Приложение № 31)

За инвестициите в дъщерни дружества не могат да се определят справедливи стойности, доколкото от една страна повечето дъщерни дружества не се търгуват на фондови борси или продажбите са силно ограничени, а от друга, поради реструктуриране на групата, което обстоятелство създава практически затруднения за прилагането на алтернативни оценъчни методи за надеждно определяне на справедливата им стойност.

Ръководството е извършило преглед за обезценка на инвестициите в дъщерни дружества към 30 септември 2019 г. В случаите, когато дъщерното дружество прилага метод “цена на придобиване” за последващо отчитане на дълготрайните материални активи, нетните активи са преизчислени като дълготрайните материални активи са оценени по справедлива стойност, която е определена от лицензиран оценител. Дружеството ползва оценителски доклади за справедливата стойност на дълготрайните материални активи. При теста за обезценка са приложени всички процедури описани в политиката по т.2.25. Към датата на този финансов отчет преценката на ръководствата е за липса на обстоятелства за обезценка.

Към 30 септември 2019 г. *обезценените инвестиции в дъщерни предприятия* са:

<i>Дъщерно дружество</i>	<i>Отчетна стойност BGN ‘000</i>	<i>Обезценка BGN ‘000</i>	<i>Балансова стойност BGN ‘000</i>
МЦ Доверие АД, София	428	238	190

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

МБАЛ Доверие АД	1,099	478	621
ЗФ Здраве АД	296	296	-
	<u>1,823</u>	<u>1,012</u>	<u>811</u>

Към 31 декември 2018г. по преценката на ръководството е призната загуба от обезценка на инвестиции в дъщерни дружества 48 хил.лв.

Към 30 септември 2019г. *инвестициите в асоциирани дружества* са представени в отчета за финансовото състояние по себестойност, намалена с направените обезценки.

<i>Дъщерно дружество</i>	<i>30.09.2019</i>	<i>% на</i>	<i>30.09.2018</i>	<i>% на</i>	<i>31.12.2018</i>	<i>% на</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>участие</i>	<i>BGN '000</i>	<i>участие</i>	<i>BGN '000</i>	<i>участие</i>
ДКЦ Медико АД	632	27,49%				

През първо тримесечие са придобити допълнително 2,721 броя акции от капитала на дружеството с което процента на притежавано участие в капитала нараства от 19,20% на 27,49%. В резултат на това придобиване дружеството е рекласифицирано като асоциирано.

12. АКТИВИ С ПРАВО НА ПОЛЗВАНЕ

Сгради

	<i>30.09.2019</i>	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2018</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
<i>Отчетна стойност</i>			
Салдо на 1 януари	0	0	0
Промени в началните салда: Ефект от МСФО 16 на 01 януари	2,162		
Салдо на 1 януари (коригирано)	2,162	0	0
Салдо на 31 декември / 30 септември	2,162	0	0
<i>Натрупана амортизация</i>			
Салдо на 1 януари	0	0	0
Салдо на 1 януари (коригирано)	0	0	0

Начислена амортизация за периода	120		
Салдо на 31 декември / 30 септември	120	0	0
Балансова стойност на 1 януари	2,162	0	0
Балансова стойност на 31 декември / 30 септември	2,042	0	0

Съгласно изискванията на МСФО 16, в сила от 01 януари 2019г., е приложен модифициран ретроспективен подход и кумулативният ефект от прилагането е признат на 01 януари 2019г. в началното салдо. Признатият актив е дългосрочен (десет годишен) договор за наем на офис площи от 535 кв.м., като съгласно преценката на ръководството е възприет срок за изчисляване на настоящата стойност до 31.07.2032г. .

13. ФИНАНСОВИ АКТИВИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ В ПЕЧАЛБАТА ИЛИ ЗАГУБАТА (КАПИТАЛОВИ ИНСТРУМЕНТИ)

Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата (капиталови инвестиции) в съответствие със счетоводна политика, приложима от 01 януари 2018 година

13.1. НЕКОТИРАНИ КАПИТАЛОВИ ИНВЕСТИЦИИ

Некотираните капиталови инвестиции представляват акции (малцинствени участия) в капиталите на следните дружества :

<i>Дружество</i>	<i>30.09.2019 BGN '000</i>	<i>% на участие</i>	<i>30.09.2018 BGN '000</i>	<i>% на участие</i>	<i>31.12.2018 BGN '000</i>	<i>% на участие</i>
Компания за инженеринг и развитие АД, Добрич	519	1,55%	519	1,55%	519	1,55%
Мелко интернешънъл АД, София	1	0,04%	1	0,04%	1	0,04%
ДКЦ Медико АД	-	-	359	19,20%	465	19,20%
МЕДИЛАБ СМДЛ ООД	8	16,00%	8	16,00%	8	16,00%
	528		887		993	

Дружеството притежава пряко и непряко участие:

- 10,52 от капитала на Компания за инженеринг и развитие АД, Добрич

Към 31.12.2018г. е направена оценка от лицензиран оценител на ДКЦ Медико АД (ДКЦ 1 В.Търново ЕООД), съгласно която справедливата стойност е определена на 465 х.лв., като е отчетена положителна последваща оценка от 106 х.лв. (Приложение 4)

Движението на балансовата стойност на инвестициите в некотирани капиталови инструменти е представено в следващата таблица:

	30.09.2019 BGN'000	30.09.2018 BGN'000	31.12.2018 BGN'000
Балансова (справедлива)стойност на 1 януари	993	2,118	2,118
Освобождаване от инвестиции		(1,231)	(1,231)
Придобиване на инвестиции			
Рекласификация	(465)		
Оценка до справедлива стойност			106
Балансова (справедлива)стойност на 31 декември	528	887	993

13.2. КОТИРАНИ КАПИТАЛОВИ ИНВЕСТИЦИИ

Дружество	30.09.2019 BGN '000	% на участие	30.09.2018 BGN '000	% на участие	31.12.2018 BGN '000	% на участие
Ексклузив Пропърти АДСИЦ	52	0,42%	34	0,42%	40	0,42%
Софарма трейдинг АД	39	0,02%	43	0,02%	43	0,02%
	91		77		83	

Оценка по справедлива стойност

В настоящият финансов отчет инвестицията в “Ексклузив пропъртис” АДСИЦ е оценена и представена по справедлива стойност при борсова цена на една акция 1,30 лев или 52 х. лева за притежаваните 40 000 акции/ приложение №13/

В настоящият финансов отчет инвестицията в “Софарма трейдинг” АД е оценен и представена по справедлива стойност при борсова цена на една акция 6,40 лева или до 39 х. лева за притежаваните 6,138 акции/ приложение №13/

Йерархията на справедливите стойности е представена в приложение № 32

14. НЕТЕКУЩИ ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Към 30 септември 2019 г. *нетекущите вземанията от свързани предприятия* са:

Вид на вземането	30.09.2019 BGN '000	30.09.2018 BGN '000	31.12.2018 BGN '000
------------------	------------------------	------------------------	------------------------

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

Предоставени заеми на свързани лица	625	-
	<u>625</u>	-

Към 30 септември 2019г. нетекущите кредити са рекласифицирани като текущи.

Към 31 декември 2018г. нетекущите кредити са рекласифицирани като текущи.

Към 30 септември 2018г. нетекущите кредити , предоставени на свързани лица са:

<u>Дружество</u>	<u>Цел на предоставения заем</u>	<u>Договорен размер на заема BGN'000</u>	<u>Краен срок на погасяване</u>	<u>Лихвен %</u>	<u>Общо вземания по заема BGN'000</u>	<u>в т.ч. Нетекуща част BGN'000</u>	<u>Текуща част, в т.ч. лихви и такси BGN'000</u>
Доверие грижа ЕАД	Кредит за обортни средства	665	22/11/2019	5.50%	631	625	6
					<u>631</u>	<u>625</u>	<u>6</u>

Дружеството има разработена писмена кредитна политика за основните правила за кредитиране , която включва:

Цел на заемите: финансиране инвестиционни проекти и на текущата дейност в дружествата .

Годишен лихвен процент: за редовни главници – между 5% и 5,5% към датата на сключване на договора; за просрочени главници – годишен лихвен процент на редовни заеми, увеличен с десет процента. Гратисен период за лихва не се прилага. Считано от 01.01.2016г. всички кредити са предоговорени с 5,5% годишна лихва, приравнена на банковия пазар и са предоговорени падежите.

Обезпечение по заемите: (към датата на сключване на договора): включва особен залог на дълготрайни материални активи, залог на материални запаси и записи на заповед в размер на 120 % от главницата. Обезпеченията се застраховат в полза на кредитодателя. Обезпеченията по предоставените заеми са оповестени в Приложение № 30.

Във всеки договор за кредит е определен индивидуален погасителен план с фиксирани размери и падежи на погасителни вноски. Неизпълнението на падежа се счита за пресрочване на периода.

В случай на обективни затруднения по обслужване на конкретен кредит, дъщерното дружество-кредитополучател подава до Управителния съвет на Доверие-Обединен Холдинг АД мотивирано предложение за предоговаряне на условията по кредита. Управителният съвет с решение одобрява или отхвърля внесеното искане.

15. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ ВЗЕМАНИЯ

Към 30 септември 2019г. няма нововъзникнали *вземания от трети предприятия по предоставени дългосрочни заеми.*

Към 31 декември 2018 г. *вземанията от трети предприятия по предоставени дългосрочни заеми* са напълно погасени.

Към 30 септември 2018 г. *вземанията от трети предприятия по предоставени дългосрочни заеми* и условията на договорите са представени в следващата таблица:

<u>Дружество</u>	<u>Цел на предоставения заем</u>	<u>Договорен размер на заема BGN'000</u>	<u>Краен срок на погасяване</u>	<u>Лихвен %</u>	<u>Общо вземания по заема BGN'000</u>	<u>в т.ч. Нетекуща част BGN'000</u>	<u>Текуща част, в т.ч. лихви и такси BGN'000</u>	
ДКЦ 1 Велико търново ЕООД	Кредит за обортни средства	16	31/05/2022	8.50%	12	9	3	
ДКЦ 1 Велико търново ЕООД	Кредит за обортни средства	150	31/05/2022	8.50%	105	75	30	
ДКЦ 1 Велико търново ЕООД	Кредит за обортни средства	170	31/05/2022	8.50%	130	94	36	
						<u>246</u>	<u>177</u>	<u>69</u>

Дружеството прилага утвърдена кредитна политика (Приложение 14)

Текущата част от вземанията по предоставени дългосрочни заеми включват главници, лихви и такси, които са платими в срок до 12 месеца от края на отчетния период и са включени в групата на текущите активи. (Приложение № 21 и Приложение № 22)

16. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	<i>Земи и сгради</i>			<i>Машины, съоръжения, оборудване и трансп. средства</i>			<i>Разходи за придобиване и други</i>			<i>Общо</i>		
	<i>30.09.2019</i>	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2018</i>	<i>30.09.2019</i>	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2018</i>	<i>30.09.2019</i>	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2018</i>	<i>30.09.2019</i>	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2018</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Отчетна стойност												
Салдо на 1 януари	39	39	39	1,024	1,022	1,022	236	230	230	1,299	1,291	1,291
Придобити				9	25	28	7	41	13	16	66	41
Трансфер между сметки								(33)	(4)	-	(33)	(4)
Преценка										0	0	0
Преценка/друг всеобхватен доход										0	0	0
Отписани				(147)	(19)	(26)	(8)		(3)	(155)	(19)	(29)
Салдо на 31 декември / 30 септември	39	39	39	886	1,028	1,024	235	238	236	1,160	1,305	1,299
Натрупана амортизация												
Салдо на 1 януари	0	0	0	860	778	778	202	186	186	1,062	964	964
Начислена амортизация за периода				60	85	107	6	17	19	66	102	126
Отписана амортизация				(135)	(19)	(25)	(7)		(3)	(142)	(19)	(28)
Преценка										0		0

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
 МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30 септември 2019 ГОДИНА

Салдо на 31 декември / 30 септември	0	0	0	785	844	860	201	203	202	986	1,047	1,062
Балансова стойност на 1 януари	39	39	39	164	244	244	34	44	44	237	327	327
Балансова стойност на 31 декември / 30 септември	39	39	39	101	184	164	34	35	34	174	258	237

Други данни

Към 30 септември 2019г. в състава на дълготрайните материални активи са включени активи (машини и оборудване), които са напълно амортизирани, но продължават да се използват в стопанската дейност, с отчетна стойност в размер на 247 х.лв. (30.09.2018 г.: 305 х.лв.; 31.12.2018г. – 329 х.лв.).

17. РЕПУТАЦИЯ

<i>Дружество</i>	<i>30.09.2019 BGN '000</i>	<i>30.09.2018 BGN '000</i>	<i>31.12.2018 BGN '000</i>
ЗК Медико 21 АД - придобиване 2008	1,153	1,153	1,153
	1,153	1,153	1,153

Положителната репутация е възникнала при придобиване на 18,000 броя акции от ЗК Медико 21 АД, като цената е определена към 24 март 2008г. Обезценка е направена при преглед към 31 декември 2008г. за 1,200х.лв., към 31.12.2010г. за 500х.лв. и към 31.12.2011г. – 78 х.лв. Приложената обезценка към предходния годишен финансов период е на база оценка на лицензиран оценител (Приложения 4 и 11).

Към 30 септември 2019г. и 2018г. и 31 декември 2018г. преценката е за липса на условия за обезценка.

18. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

	<i>30.09.2019 BGN '000</i>	<i>30.09.2018 BGN '000</i>	<i>31.12.2018 BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	243	243	243
Продадени през периода			
Положителна оценка			
Обезценка			
Салдо към края на периода	243	243	243

- Ателиета в жилищна сграда, гр.Пловдив – 71 х.лв и 70х.лв., магазини гр. Пловдив – 61 х.лв. и 41х.лв.

Направена е оценка от лицензиран оценител Баланс инженеринг ООД, съгласно политиката на холдинга. Към 30.09.2019г. оценката е без изменение.

Оценки по справедлива стойност

(а) Йерархия на справедливите стойности

- Оценките по справедлива стойност на инвестиционни имоти към 30 септември 2019, 30 септември 2018 и 31 декември 2018г. са извършени на базата на входящи данни, използвани при техниката за оценяване и са категоризирани йерархично като справедливи стойности на ниво 2.
- Направената оценка на инвестиционните имоти до справедлива стойност е последователна и повторяема поради прилагането на модела на справедливата стойност по МСС 40. Тя се извършва регулярно към датата на всеки финансов отчет.

Измерването на справедливата стойност е реализирано със съдействието на независими лицензирани оценители.

(б) Техника за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Таблицата по-долу представя описание на техниките за оценяване, използвани при определянето на справедливата стойност на отделните групи от състава на инвестиционните имоти, както и използваните значими входящи данни:

Подходи за оценяване	Тежест на подхода за оценяване	Техники за оценяване	Значими наблюдаеми входящи данни
Пазарен подход	60%	Пазарни цени на аналогични имоти от същото и близки в района землища	Информация за реализирани сделки, цени на идентични имоти
Приходен подход	30%	Метод на капитализирания доход от наем и аренда, дисконтирани парични потоци	Цени на наемите, за съответния регион, за съответния вид имот
Разходен подход	10%	Метод на вещната стойност	Себестойност на база подходящи анализи, отразяващи реалните производствени разходи за изграждане на подобни обекти

19. НЕТЕКУЩИ НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	<i>Програмни продукти</i>			<i>Права върху собственост</i>		
	<i>30.09.2019 BGN '000</i>	<i>30.09.2018 BGN '000</i>	<i>31.12.2018 BGN '000</i>	<i>30.09.2019 BGN '000</i>	<i>30.09.2018 BGN '000</i>	<i>31.12.2018 BGN '000</i>
Отчетна стойност	21	17	17	92	92	92
Салдо на 1 януари						
Придобити	2	3	4			
Отписани				2		
Салдо на 30 септември	23	20	21	90	92	92
<i>Натрупана амортизация</i>						

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

Салдо на 1 януари	18	15	15	36	26	26
Начислена амортизация за годината	2	2	3	6	7	10
Отписана амортизация				2		
Салдо на 31 декември/септември	20	17	18	40	33	36
Балансова стойност на 1 януари	3	2	2	56	66	66
Балансова стойност на 30 септември	3	3	3	50	59	56

20. АКТИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

	30.09.2019	30.09.2019	30.09.2018	30.09.2018	31.12.2018	31.12.2018
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
	Временна разлика	Данък	Временна разлика	Данък	Временна разлика	Данък
Имоти, машини и оборудване	9	1			9	1
Инвестиционни имоти	5	1			5	
Последваща оценка на инвестиции акции	115	12	13	1	130	13
МСФО 16	25	3				
Общо пасиви по отсрочени данъци	154	16	13	1	144	14
Данъчни загуби	(5,508)	(551)	(6,632)	(663)	(6,632)	(663)
От обезценка на инвестиционни имоти	(123)	(12)	(123)	(12)	(123)	(12)
Обезценка на инвестиции в дъщерни и асоциирани предприятия	(1,584)	(158)	(1,539)	(154)	(1,588)	(159)
Обезценка на вземания МСФО 9	(87)	(9)			(120)	(12)
Обезценка на заеми МСФО 9	(106)	(11)			(160)	(16)
Компенсаторни записи	(9)	(1)	(11)	(1)	(11)	(1)
Начисления за неизползвани отпуски	(126)	(13)	(90)	(9)	(126)	(13)
Начислени провизии за задължения	(19)	(2)	(29)	(3)	(19)	(2)
Общо активи по отсрочени данъци	(7,562)	(757)	(8,424)	(842)	(8,779)	(878)
Нетни отсрочени активи	(7,408)	(741)	(8,411)	(841)	(8,635)	(864)

Не е отразен актив по отсрочен данък за поземлен имот площ 1 853 кв. м. гр.Враца, обезценен към 31.12.2016г. с 39 х.лв. Преценката на ръководството е, че не се очаква обратно проявление на обезценения актив, свързано с трайното понижаване на цените в северозападна България.

Не е признат и актив по отсрочен данък за данъчната загуба за 2017г. и 2018 г. съответно в размер на 206 х.лв. и 238 хил.лв. Преценката на ръководството е, че не се очаква възстановяване.

21. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Към 30 септември *текущите вземания от свързани предприятия* включват:

<i>Вид на вземането</i>	<i>30.09.2019 BGN '000</i>	<i>30.09.2018 BGN '000</i>	<i>31.12.2018 BGN '000</i>
Вземания по краткосрочни заеми нетно от обезценка, в т.ч.	2,718	8,837	3,962
<i>Главница</i>	2,349	7,805	3,644
<i>Лихви и такси</i>	369	1,032	318
Текуща част от вземания по предоставени дългосрочни заеми, в т.ч.:		6	
<i>Главница</i>			
<i>Лихви и такси</i>		6	-
Вземания от дивиденди			
Търговски вземания нетно от обезценка	23	156	15
Общо	2,741	8,999	3,977

Вземания по предоставени краткосрочни заеми от свързани предприятия

Към 30.09.2019 г. *вземанията от свързани предприятия по предоставени краткосрочни заеми* са представени в следващата таблица:

<u>Дружество</u>	<u>Договорен размер на заема BGN'000</u>	<u>Краен срок на погасяване</u>	<u>Лихвен %</u>	<u>Общо вземания по заема BGN'000</u>	<u>в т.ч. Главница BGN'000</u>	<u>Лихви BGN'000</u>
<u>Българско вино ООД</u>	<u>332</u>	<u>01/01/2020</u>	<u>5.50%</u>	<u>410</u>	<u>286</u>	<u>124</u>

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

<u>Българско вино ООД</u>	<u>150</u>	<u>01/01/2020</u>	<u>5.50%</u>	<u>114</u>	<u>70</u>	<u>44</u>
<u>Българско вино ООД</u>	<u>200</u>	<u>01/01/2020</u>	<u>5.50%</u>	<u>156</u>	<u>153</u>	<u>3</u>
<u>Българско вино ООД</u>	<u>216</u>	<u>01/01/2020</u>	<u>5.50%</u>	<u>303</u>	<u>195</u>	<u>108</u>
<u>Българско вино ООД</u>	<u>70</u>	<u>01/01/2020</u>	<u>5.50%</u>	<u>84</u>	<u>63</u>	<u>21</u>
<u>ЗК Медико 21 АД</u>	<u>84</u>	<u>01/01/2020</u>	<u>5.50%</u>	<u>84</u>	<u>84</u>	
<u>Доверие грижа ЕАД</u>	<u>800</u>	<u>01/01/2020</u>	<u>5.50%</u>	<u>829</u>	<u>800</u>	<u>29</u>
<u>Доверие грижа ЕАД</u>	<u>665</u>	<u>01/01/2020</u>	<u>5.50%</u>	<u>663</u>	<u>625</u>	<u>38</u>
<u>Новоселска гъмза АД</u>	<u>250</u>	<u>31/12/2019</u>	<u>5.50%</u>	<u>55</u>	<u>53</u>	<u>2</u>
<u>Новоселска гъмза АД</u>	<u>20</u>	<u>24/03/2020</u>	<u>5.50%</u>	<u>20</u>	<u>20</u>	
				<u>2718</u>	<u>2349</u>	<u>369</u>

Към 30.09.2018 г. **вземанията от свързани предприятия по предоставени краткосрочни заеми** са представени в следващата таблица:

<u>Дружество</u>	<u>Договорен</u>	<u>Краен срок</u>	<u>Лихвен %</u>	<u>Общо</u>	<u>в т.ч.</u>	<u>Лихви</u>
	<u>размер на</u>	<u>на</u>		<u>вземания по</u>	<u>Главница</u>	<u>BGN'000</u>
	<u>заема</u>	<u>погасяване</u>		<u>заема</u>	<u>BGN'000</u>	
	<u>BGN'000</u>			<u>BGN'000</u>		
<u>Индустриален холдинг Доверие</u>	<u>2000</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>5.50%</u>	<u>647</u>	<u>637</u>	<u>9</u>
<u>АД</u>						
<u>Индустриален холдинг Доверие</u>	<u>1059</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>5.50%</u>	<u>1074</u>	<u>1059</u>	<u>15</u>
<u>АД</u>						
<u>Индустриален холдинг Доверие</u>	<u>1600</u>	<u>22/03/2019</u>	<u>5.50%</u>	<u>1622</u>	<u>1600</u>	<u>22</u>
<u>АД</u>						
<u>Марицатекс АД</u>	<u>1466</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>5.50%</u>	<u>2076</u>	<u>1466</u>	<u>610</u>

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

<u>Марицатекс АД</u>	<u>844</u>	<u>15/10/2018</u>	<u>5.50%</u>	<u>945</u>	<u>869</u>	<u>76</u>
<u>Марицатекс АД</u>	<u>25</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>5.50%</u>	<u>26</u>	<u>25</u>	<u>1</u>
<u>Българско вино ООД</u>	<u>332</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>5.50%</u>	<u>432</u>	<u>314</u>	<u>118</u>
<u>Българско вино ООД</u>	<u>150</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>5.50%</u>	<u>121</u>	<u>77</u>	<u>44</u>
<u>Българско вино ООД</u>	<u>58</u>	<u>01/10/2018</u>	<u>5.50%</u>	<u>16</u>	<u>15</u>	<u>1</u>
<u>Българско вино ООД</u>	<u>200</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>5.50%</u>	<u>204</u>	<u>195</u>	<u>9</u>
<u>Българско вино ООД</u>	<u>216</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>5.50%</u>	<u>320</u>	<u>215</u>	<u>105</u>
<u>Българско вино ООД</u>	<u>70</u>	<u>25/08/2019</u>	<u>5.50%</u>	<u>89</u>	<u>70</u>	<u>19</u>
<u>ЗФ Здраве АД</u>	<u>35</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>5.50%</u>	<u>35</u>	<u>35</u>	<u>0</u>
<u>ЗК Медико 21 АД</u>	<u>84</u>	<u>06/12/2018</u>	<u>5.50%</u>	<u>84</u>	<u>84</u>	
<u>Хидроизомат АД</u>	<u>500</u>	<u>13/02/2019</u>	<u>5.50%</u>	<u>500</u>	<u>500</u>	
<u>Хидроизомат АД</u>	<u>160</u>	<u>12/03/2019</u>	<u>5.50%</u>	<u>160</u>	<u>160</u>	
<u>Доверие грижа ЕАД</u>	<u>400</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>5.50%</u>	<u>403</u>	<u>400</u>	<u>3</u>
<u>Новоселска гъмза АД</u>	<u>250</u>	<u>31/01/2019</u>	<u>5.50%</u>	<u>85</u>	<u>85</u>	<u>0</u>
				<u>8837</u>	<u>7805</u>	<u>1032</u>

Към 31.12.2018 г. вземанията от свързани предприятия по предоставени краткосрочни заеми са представени в следващата таблица:

<u>Дружество</u>	<u>Договорен размер на заема BGN'000</u>	<u>Краен срок на погасяване</u>	<u>Лихвен %</u>	<u>Общо вземания по заема BGN'000</u>	<u>в т.ч. Главница BGN'000</u>	<u>Лихви BGN'000</u>
Индустириален холдинг Доверие АД	1600	22/03/2019	5.50%	1010	994	16
Българско вино ООД	332	01/01/2019	5.50%	397	286	111

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

Българско вино ООД	150	01/01/2019	5.50%	111	70	41
Българско вино ООД	200	01/01/2019	5.50%	188	176	12
Българско вино ООД	216	01/01/2019	5.50%	294	195	99
Българско вино ООД	70	01/01/2019	5.50%	82	64	18
ЗК Медико 21 АД	84	01/01/2019	5.50%	84	84	
Хидроизомат АД	500	17/02/2019	5.50%	500	500	
Доверие грижа ЕАД	400	01/01/2019	5.50%	407	400	7
Доверие грижа ЕАД	665	01/01/2019	5.50%	636	625	11
Новоселска гъмза АД	250	31/01/2019	5.50%	253	250	3
				<u>3,962</u>	<u>3,644</u>	<u>318</u>

Преглед за обезценка

Към датата на финансовия отчет е направена последваща оценка по МСФО 9 „Финансови инструменти“, съгласно възприетата политика в Приложение 2.25.2. и е призната провизия за очаквани кредитни загуби в размер на 126 хил.лв. Движението на обезценката е представено в приложение 8 Начислена/възстановена обезценка на търговски вземания и заеми.

Целта на предоставените заеми е за оборотни средства. Обезпеченията по предоставени краткосрочни заеми са оповестени в Приложение № 31.

Търговски вземания от свързани предприятия

	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Индустриален холдинг Доверие АД			8
Ритон-П АД		1	1
Марицатекс АД	6	2	2
МБАЛ Доверие АД, София	-	95	1
Доверие грижа ЕАД	3	1	1
Българско вино ООД	14	57	2
	23	156	15

Търговските вземания от свързани предприятия са възникнали по повод на сделки за предоставени услуги. Вземанията са в лева и са безлихвени.

Дружеството е определило обичаен кредитен период за търговските вземания, за който не начислява лихви на контрагентите – свързани лица – до 360 дни. Забава след този срок е приета от дружеството като индикатор за обезценка.

Преглед за обезценка

Към датата на финансовия отчет е направена последваща оценка по МСФО 9 „Финансови инструменти“, съгласно възприетата политика в Приложение 2.25.2. и е призната провизия за очаквани кредитни загуби в размер на 71 хил.лв. Движението на обезценката е представено в Приложение 8 Начислена/възстановена обезценка на търговски вземания и заеми.

22. ДРУГИ ТЕКУЩИ ВЗЕМАНИЯ

Вид на вземането:	30.09.2019 BGN '000	30.09.2018 BGN '000	31.12.2018 BGN '000
Вземания по кредити от несвързани лица, в т.ч.	653	731	684
главници	595	618	632
лихви по текущи кредити	58	45	52
текуща част от нетекущите вземания		68	-
Търговски вземания по оказани услуги	10	15	1
Предплатени разходи	6	6	6
Предоставени аванси	1		
Общо	670	752	691

Преглед за обезценка

Към датата на финансовия отчет е направена последваща оценка по МСФО 9 „Финансови инструменти“ на Търговските вземания, съгласно възприетата политика в Приложение 2.25.2. и е призната провизия за очаквани кредитни загуби в размер 16 хил.лв. Движението на обезценката е представено в Приложение 8 Начислена/възстановена обезценка на търговски вземания и заеми.

Вземания по кредити от несвързани лица към 30 септември 2019г.

Вземания по кредити от несвързани лица

към 30 септември 2019г.

<u>Дружество</u>	<u>Договорен размер на заема</u> <u>BGN'000</u>	<u>Краен срок на погасяване</u>	<u>Лихвен %</u>	<u>Общо вземания по заема</u> <u>към</u> <u>BGN'000</u>	<u>в т.ч. Главница</u> <u>BGN'000</u>	<u>Лихви</u> <u>BGN'000</u>
<u>Хеброс ПАД</u>	<u>148</u>	<u>01/01/2020</u>	<u>5.50%</u>	<u>171</u>	<u>143</u>	<u>28</u>

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

<u>Хеброс П АД</u>	144	<u>01/01/2020</u>	<u>5.50%</u>	<u>139</u>	<u>129</u>	<u>10</u>
<u>Хеброс П АД</u>	207	<u>13/02/2020</u>	<u>5.50%</u>	<u>224</u>	<u>207</u>	<u>17</u>
<u>Хеброс П АД</u>	40	<u>31/12/2019</u>	<u>5.50%</u>	<u>35</u>	<u>34</u>	<u>1</u>
<u>Хеброс П АД</u>	30	<u>16/05/2020</u>	<u>5.50%</u>	<u>31</u>	<u>30</u>	<u>1</u>
<u>Хеброс П АД</u>	52	<u>04/07/2020</u>	<u>5.50%</u>	<u>53</u>	<u>52</u>	<u>1</u>
				653	595	58

Вземания по кредити от несвързани лица към 30 септември 2018г.

<u>Дружество</u>	<u>Договорен размер на заема BGN'000</u>	<u>Краен срок на погасяване</u>	<u>Лихвен %</u>	<u>Общо вземания по заема към BGN'000</u>	<u>в т.ч. Главница BGN'000</u>	<u>Лихви BGN'000</u>
Хеброс П АД	148	31/12/2018	5.50%	164	144	20
Хеброс П АД	144	31/12/2018	5.50%	128	124	4
Хеброс П АД	207	13/02/2019	5.50%	213	207	6
ПИ Груп БГ ЕООД	549	31/12/2018	5.50%	158	143	15
				663	618	45

Вземания по кредити от несвързани лица към 31 декември 2018г.

<u>Дружество</u>	<u>Договорен размер на заема BGN'000</u>	<u>Краен срок на погасяване</u>	<u>Лихвен %</u>	<u>Общо вземания по заема към BGN'000</u>	<u>в т.ч. Главница BGN'000</u>	<u>Лихви BGN'000</u>
Хеброс П АД	148	01/12/2019	5.50%	165	144	21
Хеброс П АД	144	01/12/2019	5.50%	134	129	5
Хеброс П АД	207	13/02/2019	5.50%	216	207	9
Хеброс П АД	20	31/12/2019	5.50%	12	12	

ПИ Груп БГ ЕООД	549	31/12/2018	5.50%	157	140	17
				<u>684</u>	<u>632</u>	<u>52</u>

Преглед за обезценка

Към датата на финансовия отчет е направена последваща оценка по МСФО 9 „Финансови инструменти“, съгласно възприетата политика в Приложение 2.25.2. и е призната провизия за очаквани кредитни загуби в размер на 3 хил.лв.

23. ФИНАНСОВИ АКТИВИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ В ПЕЧАЛБАТА ИЛИ ЗАГУБАТА (ДЪЛГОВИ ИНСТРУМЕНТИ)

	<i>30.09.2019</i>	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2018</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Компенсаторни записи	38	39	40
Общо	38	39	40

Дружеството класифицира притежаваните от него компенсаторни инструменти като финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалби и загуби. Същите представляват компенсаторни записи, издадени по реда на Закона за обезщетяване на собствениците на одържавени имоти, и с номиналната стойност 130 х. лв.(31.12.2018 г.–130 х. лв.).

Компенсаторните записи са оценени и представени в отчета за финансовото състояние по борсова цена към 30.09.2019 г.: 0,2910 лв. за 1 лв. номинал. Отчетените печалби от преоценка са включени в отчета за всеобхватния доход в “други доходи / (загуби) от дейността”.

24. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	<i>30.09.2019</i>	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2018</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Парични средства по разплащателни сметки	123	710	866
Парични средства в каса	6	4	5
Блокирани парични средства			-
Общо	129	714	871

Наличните към 30.09.2019 г. парични средства и парични еквиваленти са по сметки на дружеството в ТБ Алианц България АД и Експресбанк АД.

Паричните средства и паричните еквиваленти са разпределени:

- в лева 125 х. лв.
- във валута – 4 х. лв.

Дружеството прилага стандартизирания подход за изчисление на очакваните кредитни загуби на паричните средства в банки, като за определяне на загубата от неизпълнение в параметрите на модела се използва кредитният рейтинг на финансовите институции, в които Дружеството е депозирало паричните си средства. Тези кредитни рейтинги са присъдени основно от следните институции: Moody's, Standard and Poor's, Fitch,

Кредитен рейтинг на финансовите институции:

Банка Алианц	BBB+
Експресбанк АД	A-

Прегледа за очаквани кредитни загуби на паричните средства не показва индикации за очаквани кредитни загуби.

25. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Основен акционерен капитал	18,736	18,736	18,736
Законови резерви	1,874	1,874	1,874
Допълнителни резерви	11,519	11,519	11,519
Преоценъчен резерв	1	32	1
Премийни резерви	581	2,842	2,842
Натрупани печалби/загуба	3,007	(1,390)	(2,262)
Общо	35,718	33,613	32,710

Основен капитал

Към 30.09.2019г. капиталът е разпределен в 18,736,099 броя обикновени безналични поименни акции с право на глас с номинална стойност 1 лев за една акция. Акции са търгуеми на Българска Фондова Борса.

Законовите резерви са формирани от разпределение на печалбата и включват разпределени суми за фонд "Резервен".

Допълнителните резерви са формирани от разпределение на печалбата в съответствие с решенията на Общите събрания на акционерите.

Преоценъчният резерв е формиран на база извършените преоценки на дълготрайните материални активи със съдействието на независими лицензирани оценители. Той съдържа

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

положителната разлика между балансовата стойност на дълготрайните материални активи и новата им справедлива стойност.

Към 30.09.2019г. , 30.09.2018г. и 31.12.2018г. преоценъчният резерв е представен нетно от ефекта на отсрочените данъци.

<i>Натрупани печалби и загуби</i>	<i>30.09.2019 BGN '000</i>	<i>30.09.2018 BGN '000</i>	<i>31.12.2018 BGN '000</i>
Неразпределена печалба			76
Натрупани загуби за предходни отчетни периоди			(446)
Текуща печалба / загуба	3,007	(1,390)	(1,892)
Общо	3,007	(1,390)	(2,262)

Нетна печалба на акция

	<i>30.09.2019 BGN '000</i>	<i>30.09.2018 BGN '000</i>	<i>31.12.2018 BGN '000</i>
Средно-претеглен брой акции	18,736,099	18,736,099	18,736,099
Нетна печалба за годината (BGN'000)	3,007	(1,390)	(1,892)
Нетна печалба на акция (BGN)	0.1605	(0.0742)	(0.1010)

26. НЕТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Задължения към 30 септември 2019г.

- Задължение по заеми от Софарма АД при следните условия:

<i>Договорен размер на заема:</i>	17,537 ледова равностойност
Лихвен процент:	3,5 %
Падеж:	01.12.2021 г.
Валута на кредита	евро
Цел на кредита:	оборотни средства
Задължение към 30.09.2019 г., в т.ч.:	6,972 х. лева
Главница	6,876 х. лева
Лихви – текуща част	96 х. лв

- Задължение по предоставен дългосрочен депозит от Доверие Капитал АД

<i>Договорен размер на депозита:</i>	5,984 х.лева
Лихвен процент:	0,6 %
Падеж:	01.12.2020 г.
Валута на кредита	лева
Задължение към 30.09.2019 г, в т.ч.:	1,784 х.лв.
Главница	1,783 х.лв.

Лихви – текуща част 1 х. лв

Договорен размер на депозита: 4,000 х.лева
Лихвен процент: 0,6 %
Падеж: 12.06.2021 г.
Валута на кредита лева
Задължение към 30.09.2019 г., в т.ч.: 4,022 х.лв.
Главница 4,000 х.лв.
Лихви – текуща част 22 х. лв

Договорен размер на депозита: 1,800 х.лева
Лихвен процент: 0,6 %
Падеж: 15.02.2021 г.
Валута на кредита лева
Задължение към 30.09.2019 г., в т.ч.: 1,807 х.лв.
Главница 1,800 х.лв.
Лихви – текуща част 7 х. лв

- Задължение по предоставен дългосрочен депозит от Индустриален холдинг Доверие АД

Договорен размер на депозита: 3,912 х.лева
Лихвен процент: 0,6 %
Падеж: 09.05.2021 г.
Валута на кредита лева
Задължение към 30.09.2019 г., в т.ч.: 3,907 х.лв.
Лихви – текуща част -

- Задължение по записан и невнесен капитал в „Доверие Инвест“ ЕАД в размер на 3,750 хил.лв.

Задължения към 30 септември 2018г.

- Задължение по заеми от Софарма АД при следните условия:

Договорен размер на заема: 17,905 легова равностойност
Лихвен процент: 3,5 %
Падеж: 01.12.2019 г.

Валута на кредита	евро
Цел на кредита:	оборотни средства
Задължение към 30.09.2018 г., в т.ч.:	18,082 х. лева
Лихви – текуща част	177 х. лв

Лихвата по кредита е представена като текущо задължение към свързани лица.

- Задължение по предоставен дългосрочен депозит от Доверие Капитал АД

Договорен размер на депозита:	5,984 х.лева
Лихвен процент:	0,6 %
Падеж:	01.12.2019 г.
Валута на кредита	лева
Задължение към 30.09.2018 г, в т.ч.:	4,867 х.лв.
Лихви – текуща част	1 х. лв

Лихвата по кредита е представена като текущо задължение към свързани лица.

Договорен размер на депозита:	4,000 х.лева
Лихвен процент:	0,6 %
Падеж:	12.06.2019 г.
Валута на кредита	лева
Задължение към към 30.09.2018 г., в т.ч.:	4,031 х.лв.
Лихви – текуща част	31 х. лв

Лихвата по кредита е представена като текущо задължение към свързани лица.

- Задължение по предоставен дългосрочен депозит от Биляна Трико АД

Договорен размер на депозита:	141 х.лева
Лихвен процент:	0,6 %
Падеж:	01.12.2019 г.
Валута на кредита	лева
Задължение към 30.09.2018 г., в т.ч.:	141 х.лв.
Лихви – текуща част	-

Лихвата по кредита е представена като текущо задължение към свързани лица.

Задължения към 31 декември 2018г.

- Задължение по заеми от Софарма АД при следните условия:

Договорен размер на заема:	17,537 легова равностойност
Лихвен процент:	3,5 %
Падеж:	01.12.2021 г.

Валута на кредита	евро
Цел на кредита:	оборотни средства
Задължение към 31.12.2018 г., в т.ч.:	17,679 х. лева
Лихви – текуща част	142 х. лв

- Задължение по предоставен дългосрочен депозит от Доверие Капитал АД

Договорен размер на депозита:	5,984 х.лева
Лихвен процент:	0,6 %
Падеж:	01.12.2020 г.
Валута на кредита	лева
Задължение към 31.12.2018 г, в т.ч.:	4,857 х.лв.
Лихви – текуща част	5 х. лв

Договорен размер на депозита:	4,000 х.лева
Лихвен процент:	0,6 %
Падеж:	12.06.2020 г.
Валута на кредита	лева
Задължение към 31.12.2018 г., в т.ч.:	4,003 х.лв.
Лихви – текуща част	3 х. лв

- Задължение по предоставен дългосрочен депозит от Биляна Трико АД

Договорен размер на депозита:	142 х.лева
Лихвен процент:	0,6 %
Падеж:	01.12.2020 г.
Валута на кредита	лева
Задължение към 31.12.2018 г., в т.ч.:	142 х.лв.
Лихви – текуща част	-

- Задължение по записан и невнесен капитал в „Доверие Инвест“ ЕАД в размер на 3,750 хил.лв.

27. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Към 30 септември 2019г. дружеството отчита задължения по договор за финансов лизинг за осем леки автомобила, използвани за административни цели, а именно:

- VW Pasat Diesel, дог.12733, краен срок 15.10.2020 г., лихв.% 4.75;
- DACIA DOKKER, дог.13516, краен срок 15.03.2023 г., лихв.% 5.50;
- VW Golf Comfortline1.4TSI BMT, дог.13643, краен срок 15.04.2021 г., лихв.% 5.50;
- TOYOTA COROLLA 1.6 LUNA, дог.22997, краен срок 25.04.2023 г., лихв.% 4.059;
- VW move up! PA 1.0, дог.16190, краен срок 15.06.2022 г., лихв.% 5.50;

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

- Dacia Dokker CB 3811 КС, дог.16743, краен срок 15.09.2022 г., лихв.% 5.50;
- VW Golf Comfortline 1.4 TSI BMT, дог.17372, краен срок 15.11.2022 г., лихв.% 5.50;
- VW move up! PA 1.0, дог.17753, краен срок 15.01.2023 г., лихв.% 5.50;

Общата балансова стойност на задълженията по договорите е:

<i>Срок</i>	30.09.2019 BGN '000	30.09.2018 BGN '000	31.12.2018 BGN '000
До една година	41	53	50
Над една година	69	104	96
Общо	110	157	146

<i>Минимални лизингови плащания:</i>	30.09.2019 BGN '000	30.09.2018 BGN '000	31.12.2018 BGN '000
До една година	41	53	50
Над една година	77	118	108
Бъдещ разход по финансов лизинг	(8)	(14)	(12)
Сегашна стойност на задължението	110	157	146

Дължимите в рамките на 12 месеца лизингови вноски са представени в баланса като текуща част от нетекущите задължения по финансов лизинг и сумата е включена в “търговски и други текущи задължения”. (Приложение № 29).

Към 30 септември 2019г. е формирано задължение по договор за наем на офис площи от 535 кв.м. (МСФО 16 първо прилагане 01 януари 2019г.) с нетекуща част от 1,867 х.лв (нетно) и 200 х.лв. текуща част.

28. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

<i>Вид задължение</i>	30.09.2019 BGN '000	30.09.2018 BGN '000	31.12.2018 BGN '000
Получени дългосрочни заеми, в т.ч.:	96	177	142
<i>Лихви</i>	96	177	142
Получени депозити	30	32	8
<i>Лихви</i>	30	32	8
Услуги		1	-
Наеми			
Получени аванси			3
Общо	126	210	153

Задълженията към свързани предприятия към 30 септември 2019 г. включват:

- лихви по дългосрочен кредит и депозити / Приложение 26/;

Лихвените проценти са определени на пазарни нива и са в диапазона 0,4 -0,6% на годишна база.

Задължения към свързани лица за оказани услуги:

<i>Вид задължение</i>	<i>30.09.2019</i> <i>BGN '000</i>	<i>30.09.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2018</i> <i>BGN '000</i>
Наеми – Софарма Имоти АДСИЦ		1	-
Общо		1	-

Получени аванси

<i>Вид задължение</i>	<i>30.09.2019</i> <i>BGN '000</i>	<i>30.09.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2018</i> <i>BGN '000</i>
МБАЛ Доверие АД			3
Общо			3

29. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	<i>30.09.2019</i> <i>BGN '000</i>	<i>30.09.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2018</i> <i>BGN '000</i>
Задължение по търговски заеми от трети лица	6,391		
Задължения към доставчици и аванси	74		38
Задължения за съучастия		5	5
Задължения към персонала за неизползвани отпуски	142	89	126
Текуща част от задължения по финансов лизинг	41	53	50
МСФО 16	200		
Задължение за данъци върху разходите и ДДС, ДДФЛ	10	10	22
Други			
Общо	6,858	157	241

- Задължение по предоставен заем от Телекомплект АД

<i>Договорен размер на депозита:</i>	6,337 х.лева
Лихвен процент:	3 %
Падеж:	04.04.2020 г.
Валута на кредита	лева
Задължение към 30.09.2019 г, в т.ч.:	6,391 х.лв.

Лихви – текуща част 54 х. лв

До датата на изготвяне на отчета в дружеството са извършени ревизии и проверки, както следва:

- по ДДС – до 31.07.2009 г.
- пълна данъчна ревизия – до 31.12.2012 г.
- Национален осигурителен институт – пълна финансова ревизия до 28.02.2017г.

30. ПРОВИЗИИ

Към 30 септември 2019г. дружеството е направило оценка на сумата на очакваните разходи за персонала при настъпване на пенсионна възраст като размера е 12 хил.лв. Като база на изчисленията за обезщетения са възприети - 2 брутни месечни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение и 6 брутни месечни заплати при преценка за натрупан стаж в дружеството 10 или повече години.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на отчета, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, коригирана с размера на непризнатите актюерски печалби и загуби, а респ. изменението в стойността им, вкл. признатите актюерски печалби и загуби – в отчета за всеобхватния доход. Предвид на малкия размер на задълженията, сравнен с цената на актюерския труд, изчисленията са направени от дружеството.

31. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ

Приети обезпечения по предоставени заеми от дружества, над които Доверие-Обединен Холдинг АД упражнява контрол:

- Марицатекс АД - записи на заповед за 3,367 х.лв.;
- Българско вино ООД - запис на заповед в размер на 1,069 х.лв.
- Доверие Грижа ЕАД - запис на заповед в размер на 1,638 х.лв.
- ЗК Медико 21 АД - запис на заповед в размер на 100 х.лв.
- Новоселска гъмза АД - запис на заповед в размер на 88 х.лв.

Приети обезпечения по предоставени заеми от трети дружества:

- Хеброс - П АД - запис на заповед за 744 х.лв.

Приети обезпечения по договори за наем:

- СТМ Доверие ООД – 18 х.лв. Запис на заповед

Предоставени обезпечения по договори за наем

Запис на заповед в полза на Софарма имоти АДСИЦ - 74 х.лв.

Поръчителства:

- по договор за кредит на МБАЛ Доверие АД в размер 3,112 х.лв. с падеж 15.12.2021г. и 500 х.лв. с падеж 10.08.2020г.
- по договор за кредит на МЦ Доверие АД в размер 630 х.лв. с падеж 10.08.2025г.
- по договор за банкова гаранция на Българско вино ООД в размер на 400 х.лв. с падеж 25.10.2023г., 300 х.лв. с падеж 25.03.2024г. , банков кредит 118х.лв. с падеж 25.12.2019г. и овърдрафт в размер на 100х.лв. с падеж 25.05.2020г.
- По договор за кредит на Новоселска гъмза АД в размер на 140х.лв. с падеж 25.05.2020г., 52 х.лв. с падеж 25.05.2024.г. и 85 х.лв. с падеж 31.12.2019г.;
- По договор за овърдрафт в размер на 2,075х.лв. на Доверие Грижа ЕАД с падеж 19.10.2019 и инвестиционен кредит за 3,774х.лв. с падеж 25.12.2022г.;
- По договор за инвестиционен кредит в размер на 980х.лв. на Дунав АД падеж 21.12.2020г.;

32. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Акционери

Подробна информация за акционерната структура на дружеството е представена в Приложение 1.

Дъщерни дружества

Към 30 септември 2019 г. дружеството упражнява контрол по линия на пряко участие и косвено участие чрез други дружества в капиталите на следните дъщерни дружества (групирано по икономически отрасъл):

Портфейл

Дружество	Контролирано от:	Брой акции/дялове	% на участие
ОЗОФ Доверие ЗАД АД			98,15%
	ДОХ АД	58,887	98,15%
Служба по ТМ Доверие ЕООД	ДОХ АД	500	100.00%
ЗФ Здраве ЕАД	ДОХ АД	260,000	100.00%
ЗК "Медико 21" АД	ДОХ АД	43,792	95,20%
Индустриален Холдинг-Доверие АД			100%

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

	ДОХ АД	1,364,711	78,58%
	ОЗОФ Доверие АД ЗАД	150,000	8,64%
	ЗК Медико 21 АД	150,000	8,64%
	Хомоген АД	71,899	4,14%
Доверие - Капитал АД			100,00%
	ДОХ АД	6,170	77,12%
	ИХД АД	1,830	22,88%
Доверие - Брико АД			71,93%
	Доверие - Капитал АД	11,868	71.93%
МБАЛ Доверие АД			100%
	ДОХ АД	112,805	7.45%
	ИХД АД	1,400,699	92,55%
МЦ Доверие АД			100%
	ДОХ АД	419,000	99,76%
	ИХД АД	1,000	0,24
Марицатекс АД			54,36%
публично	ИХД АД	254,884	83,14%
Борсов код 4МЈ			
Вратица АД в несъстоятелност			69.60%
публично	ИХД АД	262,121	69.60%
Биляна Трико АД	Доверие Капитал АД	2,833,809	98,88%
Българско вино ООД			100%
	ИХД АД	91,038	96,16%
	ДОХ АД	3,639	3,84%
Дунав АД			81.82%
	Доверие Капитал АД	81,733	81,82%
Хидроизомат АД			93,34%
	ИХД АД	2,789,536	93,31%

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

	Хомоген АД	820	0,03%
Новоселска гъмза АД			85,72%
	Доверие Капитал АД	3,131,562	75,64%
	Хидроизомат АД	417,296	10,08%
Хомоген АД			100.00%
	ДОХ АД	43,040	89.67%
	ИХД АД	4,960	10.33%
Доверие Грижа ЕАД	ДОХ АД	5,000	100.00%
Доверие Инвест ЕАД	ДОХ АД	5,000,000	100,00%

Свързани лица, чрез ключов управленски персонал и чрез акционер със значително влияние

<i>Свързани лица</i>	<i>Вид на свързаност</i>	<i>Държава</i>
Грийн проджект инвестмънтс ООД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Средец АД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Електрик соурс инвестмънтс ООД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Дарик холдинг АД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Дарик радио АД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Дарик 90 София ЕООД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Дарик академия ЕООД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Компания за инженеринг и развитие АД, гр. Мездра	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Кепитъл инвест интернешънъл ЕООД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Рекламна агенция Дарик (РАД) ЕООД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Фейском ООД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Медиамикс груп ООД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Аквапоникс България ЕООД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Цитадела ЕООД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Дарик имоти България АД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Мост финанс мениджмънт АД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
 МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
 септември 2019 ГОДИНА

ВЛС АД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
ВЕС електроинвест системс ЕООД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Еко солар инвест ООД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Донев инвестмънтс холдинг АД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Софконсулт груп АД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Софпринт груп АД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Булгарконтрола АД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Николова консултинг ЕООД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	България
Софарма АД	Дружество, акционер със значително влияние	България
Софарма трейдинг АД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Фармалогистика АД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софарма Поланд З.О.О. в ликвидация	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Полша
Момина крепост АД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Електронкомерс ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Биофарм инженеринг АД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софарма билдингс АДСИЦ	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
СИА Бриз	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Латвия
Софарма Варшава СП З.О.О.	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Полша
ООО Софарма Украйна	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Украйна
ТОО Софарма Казахстан	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Казахстан
Фито Палаузово АД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси 2 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси 3 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси 4 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси 5 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси 6 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси 7 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси 8 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси 9 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси 10 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси 11 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси 12 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
 МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
 септември 2019 ГОДИНА

Софармаси 13 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси 14 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси 15 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси 16 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси 17 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софармаси 18 ЕООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Софарма Трейдинг Фармасютикълс	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Сърбия
СООО Брититрейд	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Беларус
ООО Табина	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Беларус
СООО Бризфарм	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Беларус
ООО Фармацевт плюс	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Беларус
УАБ ТБС Фарма	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Литва
ПАО Витамини Украйна	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Украйна
БООО СпецАфармация	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Беларус
ООО Заботливая аптека	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Беларус
ООО Беллерофон	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Беларус
ОДО Аленфарм плюс	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Беларус
ОДО Салюс Лайн	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Латвия
ОДО Меджел	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Беларус
ООО ГаленаФарм	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Беларус
ООО Ариенс	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Беларус
ООО Ивем и К	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Беларус
ООО Здравей	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Беларус
ООО Фарматея	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Беларус
Вега Фарма АД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Аромания АД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	България
Рап фарма интернешънъл ООД	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Молдова
ЗАО Интерфарм	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Беларус
Софарма Трейдинг, бивш Лековит ДОО	Дружество, свързано чрез акционер със значително влияние	Сърбия

Сделки със свързани лица

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

	30.09.2019 BGN '000	30.09.2018 BGN '000	31.12.2018 BGN '000
Предоставени заеми	(543)	(545)	(3,815)
Възстановени заеми	1,766	941	3,646
Приходи от лихви и такси по предоставени заеми	140	349	399
Получени дивиденди	1,493	489	339
Приходи от наеми		11	13
Платени наеми	(20)	(167)	(220)
Приходи от услуги	69	54	79
Получени заеми	12,719	2,240	3,490
Платени заеми	(12,461)	(1,579)	(3,212)
Начислени разходи за лихви по получени заеми	(495)	(505)	(668)
Получени услуги, в т.ч.:			(9)
- допълнително доброволно здравно осигуряване	(7)	(7)	(9)

Разчетите със свързаните лица в горната таблица са представени разгърнато и включват всички аспекти на разчетните взаимоотношения с дружеството през 2019г. и 2018г.

Условията, при които са извършвани сделките не се отклоняват от пазарните за подобен вид сделки.

Разчетите със свързани предприятия са оповестени в Приложения 14, 21, 26 и 28

33. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

Категории финансови инструменти към 30 септември 2019 г.:

Финансови активи	Прилож ение	30.09.2019 BGN '000	30.09.2018 BGN '000	31.12.2018 BGN '000
Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата		657	1,003	1,116
Некотирувани капиталови акции	13.1.	528	887	993
Котирувани капиталови акции	13.2.	91	77	83
Котирувани дългови инструменти	23.	38	39	40
Дългови инструменти по амортизирана стойност		3,411	10,547	4,662
Вземания от свързани предприятия	21.	2,741	9,624	3,977
Вземания от клиенти и доставчици	22.	670	923	685
Парични средства и парични еквиваленти	24.	129	714	871
Общо финансови активи		4,197	12,264	6,649

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови пасиви			
Задължения към свързани лица	26, 28	22,242	27,122
Търговски задължения	29	6,516	15
Задължения по финансов лизинг	27	110	157
Общо финансови пасиви по амортизирана стойност	28,868	27,294	30,620

Оповестяване на промените в пасивите, възникващи от финансови дейности, включително промени, възникващи от парични потоци и непарични промени.

Пасиви, възникващи от финансови дейности	На 1 януари	Парични потоци от финансова дейност		Промени с непаричен характер - безналични		На 30 септември
		Постъпления	Плащания	Придобит и (увеличен ия)	Други промени	
Лизингови пасиви	(146)		36			(110)
Дългосрочни търговски заеми свързани лица	(30,281)	(5,731)	13,895		(125)	(22,242)
Общо пасиви от финансови дейности:	(30,427)	(5,731)	13,931		(125)	(22,352)

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството е изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: риск на лихвено-обвързани парични потоци, пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск и ликвиден риск. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и постигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които могат да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството. Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на услугите на дружеството и на привлечения от него заеман капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от него инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска в дружеството се осъществява текущо от оперативното ръководство на дружеството, съгласно политиката определена от Управителния съвет.

Управителният съвет е приел основните принципи на общото управление на финансовия риск и за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден, и за риска при използването на деривативни и недеривативни (основно) инструменти.

По-долу са описани различните видове рискове, на които е изложено дружеството при осъществяване на търговските му операции, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

Пазарен риск

Валутен риск

Дружеството не е изложено на значителен валутен риск, защото всички негови операции и сделки са деноминирани в български лева и/или евро, а последното е с фиксиран курс спрямо лева по закон.

Ценови риск

Дружеството не е изложено на ценови риск от негативни промени в цените на услугите, обект на неговите операции, защото съгласно договорните отношения с клиентите те са обект на периодичен анализ и обсъждане за преразглеждане и актуализиране спрямо промените на пазара и доколкото те са специфични и за определен кръг, преобладаващо свързани лица, при които има установени процедури за периодично актуализиране спрямо промените на пазара.

Дружеството е изложено на ценови риск по отношение на притежаваните от него акции, класифицирани като финансови активи на разположение и за продажба, и компенсаторни инструменти, отчитани по справедлива стойност.

Кредитен риск

Кредитен риск е основно рискът, при който заемополучателите, клиентите и другите контрагенти на дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските и кредитните вземания. Последните са представени в баланса в нетен размер, след приспадане на начислените обезценки за очаквани кредитни загуби

Кредитният риск за Дружеството възниква от търговските вземания, а също така и от неговата основна дейност за управление инвестиции, включваща предоставяне на заеми на свързани и трети лица, поети ангажименти по заеми и гаранции. В дружеството са разработени политики, процедури и правила за контрол и мониторинг на поведението на кредитния риск.

Основните финансови активи на дружеството са вземания по предоставени заеми, инвестиции в акции, парични средства и депозити и в банкови сметки, търговски и други краткосрочни вземания.

Дългосрочните и краткосрочни вземания на Доверие-Обединен Холдинг АД са формирани основно от кредитни и търговски вземания от дружества от холдинговата структура. Вземанията се контролират от финансово-счетоводния отдел на дружеството, като се следват установената политика и процедурите, приети от Управителния съвет. Дружеството има разработени писмени основни правила и принципи за кредитна политика в икономическа група "Доверие-Обединен Холдинг" АД и процедури за оценка на кредитоспособността, разрешаване, усвояване, обезпечаване и изплащане на задълженията от страна на дъщерните дружества. Ежедневно се прави преглед на откритите позиции по дружества и индивидуални суми към тях, както и получените постъпления, като се извършва равнение и анализ. Вземанията по предоставени заеми се обезпечават чрез особени залози на активи, както и със записи на заповеди, покриващи 120 % главниците. Текущо се прави преглед на размера на обезпеченията и съответствието им с вземанията от дружествата, както и наличието на застрахователно покритие в полза на дружеството.

Паричните, включително разплащателни операции, са ограничени до банки с добра репутация и ликвидност (Приложение 24).

Предоставени заеми

Към датата на всеки финансов отчет Дружеството определя дали кредитният риск по финансовите инструмент се променил значително спрямо първоначалното признаване, като използва цялата разумна и аргументирана информация, която е достъпна без извършване на излишни разходи или усилия. При тази оценка, Дружеството преразглежда движението и/или реструктуриранията на инструмента, както и обективни външни фактори, които, по преценка на Дружеството, могат да имат отражение върху вземанията на индивидуално или колективно ниво. В допълнение се преценява дали съществува значително увеличение на кредитния риск, когато плащанията по договора са в просрочие над 30 дни.

Дружеството приема даден финансов инструмент за такъв в неизпълнение, когато договорните плащания са в просрочие над 90 дни. В определени случаи, обаче, даден финансов актив може да се разглежда като такъв в неизпълнение, когато вътрешна или външна информация предоставя индикация, че е малко вероятно Дружеството да получи пълния размер на неиздължените суми по договора, преди да се вземат под внимание каквито и да било кредитни подобрения, държани от него.

Дружеството прилага портфейлен и индивидуален подход за изчисление на обезценката за очаквани кредитни загуби за предоставени кредити. Дружеството измерва

кредитния риск като използва вероятността за неизпълнение (PD), експозицията при неизпълнение (EAD) и загубата при неизпълнение (LGD).

Дружеството признава провизия за очаквани кредитни загуби (ECL) за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата. ECL се базират на разликата между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Дружеството очаква да получи, дисконтирани с доближение до първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

ECL се признават на два етапа. За кредитни експозиции, за които не е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, ОКЗ се провизират за кредитни загуби, които възникват в резултат на събития по неизпълнение, които са възможни през следващите 12 месеца (12-месечни ECL). За кредитни експозиции, за които е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, провизия за загуба се изисква по отношение на кредитните загуби, очаквани през оставащия срок на експозицията, независимо от момента на възникване на неизпълнението (ECL за целия срок на инструмента).

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж.

То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства, добра способност на финансиране на стопанската си дейност, включително чрез осигуряване и поддържане на адекватни кредитни ресурси и улеснения, постоянно контролно наблюдение на фактическите и прогнозни парични потоци по периоди напред и поддържане на равновесие между матуритетните граници на активите и пасивите на дружеството. Дружеството поддържа парични наличности необходими за текущи разплащания в рамките на предстоящия месец. Основните източници за финансиране са банкови кредити, емисии облигации и акции.

	Балансова стойност	Договорени парични потоци	от 1 до 3 м	от 3 до 12 м	от 1 -до 5 г
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Задължения към свързани лица	22,242	22,242	126		22,116
Търговски задължения	6,516	6,516	179	6,337	

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

Задължения по финансов лизинг	110	110	11	33	66
Общо	28,868	28,868	316	6,370	22,182

Риск на лихвоносните парични потоци

Дружеството има значителна част лихвоносни активи, представляващи предоставени кредити по чл.280 от Търговския закон на дъщерни, съвместно контролирани и със значително влияние дружества. Предоставените кредити обичайно са с фиксиран лихвен процент.

Съгласно приетата от Управителния съвет на дружеството кредитна политика при сключване на договорите за кредит е включена клауза, според която Доверие-Обединен Холдинг АД, в качеството си на кредитор, си запазва правото да променя по всяко време размера на лихвите и комисионните, ако преобладаващите пазарни условия налагат това. В тази връзка се прави преглед на лихвените нива по кредити предоставяни от банки при сходни параметри, като за целта се изисква официална информация от поне три първокласни банки. При необходимост Управителният съвет на дружеството взема решение за промяна на прилаганите лихвени проценти по предоставяните от него кредити. Затова приходите и оперативните парични потоци са в голяма степен независими от промените в пазарните лихвени равнища.

Същевременно дружеството не е изложено и на лихвен риск от своите дългосрочни и краткосрочни задължения, тъй като те са с фиксиран лихвен процент. Дългосрочното финансиране с облигационни заеми е с фиксиран лихвен процент за целия период на заема, който е по-нисък от пазарните лихвени проценти по дългосрочни кредити и неподлежащ на периодично актуализиране спрямо промените на финансовите пазари.

Текущите задължения на дружеството са основно по получен заем при договорен фиксиран лихвен процент или безлихвени търговски задължения към доставчици.

30 септември 2019 г.	Безлихвени хил.лв.	С плаващ лихвен % хил.лв.	С фиксиран лихвен % хил.лв.	Общо хил.лв.
Финансови активи	1,156		3,041	<u>4,197</u>
Финансови пасиви	305	110	28,453	<u>28,868</u>
30 септември 2018 г.	Безлихвени хил.лв.	С плаващ лихвен % хил.лв.	С фиксиран лихвен % хил.лв.	%Общо хил.лв.

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

Финансови активи	1,888		10,736	<u>12,264</u>
------------------	-------	--	--------	---------------

Финансови пасиви	15	157	27,122	<u>27,294</u>
------------------	----	-----	--------	---------------

	<i>Безлихвени</i>	<i>С плаващ лихвен %</i>	<i>С фиксиран лихвен %</i>	<i>Общо</i>
--	-------------------	------------------------------	--------------------------------	-------------

31 декември 2018 г.

	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи	3,091		3,558	<u>6,649</u>
Финансови пасиви	3,943	146	26,531	<u>30,620</u>

Ръководството на дружеството текущо наблюдава и анализира неговата експозиция спрямо промените в лихвените равнища. Симулират се различни сценарии на рефинансиране, подновяване на съществуващи позиции и алтернативно финансиране. Изчисления се правят за значителните лихвоносни позиции.

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите, стопански ползи на другите заинтересовани лица и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитала.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост. Това съотношение се изчислява между нетния дългов капитал към общата сума на капитала. Нетният дългов капитал се определя като разлика между всички привлечени средства (краткосрочни и дългосрочни) така, както са посочени в отчета за финансовото състояние и паричните средства и парични еквиваленти. Общата сума на капитала е равна на собствения капитал и нетния дългов капитал.

В таблицата по-долу са представени съотношенията на задлъжнялост на база структурата на капитала:

	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018
	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Общо дългов капитал, т.ч.:	28,868	27,294	30,623
<i>Задължения към свързани предприятия</i>	<i>22,242</i>	<i>27,122</i>	<i>30,434</i>
<i>Търговски и други задължения</i>	<i>6,626</i>	<i>172</i>	<i>189</i>

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД
МЕЖДИНЕН НЕКОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА, ЗАВЪРШВАЩ НА 30
септември 2019 ГОДИНА

Намален с паричните средства и парични еквиваленти

	(129)	(714)	(871)
Нетен дългов капитал	28,739	26,580	29,752
Общо собствен капитал	35,718	33,613	32,710
Общо капитал	64,457	60,193	62,462
Съотношение на задлъжнялост	44,59%	44,16%	47,63%

Справедливи стойности

Дружеството определя справедлива стойност съгласно МСФО 13, използвайки следната йерархия, която отразява значимостта на факторите, използвани за определяне на справедлива стойност:

- Ниво 1: котираны цени (некоригирани), на активни пазари за сходни активи или пасиви;
- Ниво 2: входящи данни различни от котираны цени включени в ниво 1, които могат да се намерят за актива или пасива, или директно (т.е. като котировки) или индиректно (т.е. получени от котировки);
- Ниво 3: входящи данни за актива или пасива, които не са базирани на налична пазарна информация (неналични входящи данни).

Таблицата по долу представлява анализ на финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност според използваните оценъчни методи.

30 септември 2019 г.	Балансова стойност	Справедли ва стойност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи					
Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата	657	129	129	-	-
Некотираны капиталовы акции	528				
Котираны капиталовы акции	91	91	91	-	-
Котираны дълговы инструменти	38	38	38	-	-
Дълговы инструменти по амортизирана стойност	3,411	3,411	-	-	3,411
Вземания от свързаны предприятия	2,741	2,741			2,741
Вземания от клиенти и доставчици	670	670			670
Паричны средства и паричны еквиваленты	129	129			129
Общо финансовы активи	4,197	3,669	129	-	3,540
Финансовы пасивы					
Задължения към свързаны лица	22,242	22,242			22,242
Търговски задължения	6,516	6,516			6,516
Задължения по финансов лизинг	110	110		110	110
Общо финансовы пасивы по амортизирана стойност	28,868	28,868	-	110	28,758

Ръководството преценява, че справедливите стойности на паричните средства и краткосрочните депозити, търговските вземания, търговските задължения, други текущи задължения се доближават до тяхната балансова стойност до голяма степен поради краткосрочните матуритети на тези инструменти.

Вземанията по заеми, с фиксиран лихвен процент се оценяват от Дружеството въз основа на модел, с параметри ефективен лихвен процент, специфични за страната макроикономически фактори, индивидуална кредитоспособност на клиента и рисковите характеристики на финансовия инструмент. Въз основа на тази оценка се вземат предвид провизиите за очакваните загуби от тези вземания.

Справедливите стойности на котираните капиталови инструменти се базират на котировки на БФБ към отчетната дата.

Справедливите стойности на нетъргуемите капиталови инвестиции са оценени от лицензиран оценител по метода чиста стойност на активите и дисконтирани парични потоци. Оценката изисква от ръководството да направи някои предположения относно входящите данни за модела, включително прогнозни парични потоци, сконтов процент, кредитен риск. Вероятностите на различните оценки в рамките на обхвата могат да бъдат разумно оценени и се използват при оценка на ръководството за справедливата стойност на тези некотираните капиталови инвестиции.

За капиталови инвестиции, които са представени във финансовия отчет по цена на придобиване, ръководството е преценило, че цената на придобиване е подходяща приблизителна оценка на справедливата стойност, поради липса на актуална и надеждна информацията за оценяването на справедлива стойност.

Справедливата стойност на финансовите пасиви, дългосрочни заеми и задължения по финансов лизинг, както и други нетекущи финансови пасиви, се оценяват чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, като се използват лихви, които понастоящем са на разположение за дълг при сходни условия, кредитен риск и остатъчен финансов актив.

34. ЗАСТРАХОВАНО ИМУЩЕСТВО

Към 30 септември 2019г. дружеството има сключени застраховки на дълготрайни активи със стандартно застрахователно покритие и пълно каско на МПС.

35. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Не са настъпили събития след датата на неконсолидирания финансов отчет до 10 октомври 2019г., които да изискват допълнително оповестяване освен направеното.

Неконсолидираният финансов отчет за периода, завършваща на 30 септември 2019 г. е одобрен на 10 октомври 2019 година от:

Анна Павлова
Председател на Управителния съвет и
Главен счетоводител

Александър Христов
Изпълнителен директор

Мина Николова - Ангелова
Член на УС